

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana, Knafličeva ul. št. 5. II nadstrop., telefoni od 3122 do 3126. Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711.

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9, polletno 18, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12, polletno 24, celoletno 48 din. — Amerika letno 1 dolar.

Kaj se je v viničarskem redu spremenilo

Ban dravske banovine je že junija lani izdal uredbo o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem (viničarski red), ki predpisuje obvezne pogodbe, katere morajo skleniti vinogradniki in viničarji in minimalne mezde. Zdaj je ban izdal uredbo o spremembah in dopolnitvah lanske uredbe, med katerimi so najvažnejše nove določbe glede pregledovanja viničarskih pogodb.

Na sedežih sreskih načelstev, v katerih območju so viničarji, se po novih določbah ustanovijo posebne komisije iz treh članov za pregledovanje viničarskih pogodb. Predsednik komisije je sreski načelnik, ostala dva člana pa sta srezu dodeljeni politično-upravni uradnik in sreski kmetijski referent. Če pri sreskem načelstvu ni politično-upravnega uradnika ali kmetijskega referenta, mora sreski načelnik o tem poročati banski upravi, ki potem posle za ta srez prenese na komisijo drugega sreza. Prav tako je postopati, kadar se pred komisijo obravnava zadeva sreskega načelnika ali njegovih sorodnikov in svakov do tretjega kolena ali se obravnava zadeve ostalih dveh članov komisije in njihovih sorodnikov, če pri dotičnem sreskem načelstvu ni več politično-upravnih uradnikov, odnosno sreskih kmetijskih referentov.

Naloga komisije je, da pregleda vse tiste viničarske pogodbe, sklenjene med vinogradniki in viničarji, o katerih prejme ustno ali pisмено prijavo ali o katerih izve službeno, da niso v skladu z določbami te uredbe. Prijava na komisijo lahko izvrši vsakdo, zlasti pa lahko izvršijo prijavo vinogradnik in viničar, Vinarska družba za dravsko banovino v Mariboru, Stokovna zveza za viničarje v Ljutomeru, vsa državna in samoupravna oblastva in tudi organi javne varnosti. Prijava mora biti vložena najkasneje v roku treh mesecev po podpisu pogodbe, po kasnejših prijavah ali zaznanjih pa se ne bo postopalo. Predsednik skliče komisijo najkasneje v 15 dneh potem, ko je prijel prijavo ali je službeno zaznal za pogodbo. Komisija posluje v smislu določb zakona o občnem upravnem postopku. O razpravah se vodi zapisnik. Če se komisija prepriča, da sklenjena pogodba ni v skladu z določbami te uredbe, razglasi s svojo utemeljeno odločbo pogodbo za nično in naroči pogodbenikom, da skleneta novo pogodbo. Obenem prijavi v pogodbi zapažene prekrške in nedostatke pristojnemu občnemu upravnemu oblastvu prve stopnje zaradi uvedbe kazenskega postopanja. Proti odločbi komisije je dopustna pritožba na bansko upravo.

Prijave za obstoječa službena razmerja morajo biti vložene pri komisiji za pregledovanje viničarskih pogodb najkasneje v roku petih mesecev od dneva, ko dobi ta uredba pravno moč (to je do 17. januarja l. 1941.). Po kasnejših prijavah ali zaznanjih se ne bo postopalo.

Pogodbe za obstoječa viničarska razmerja se morajo spraviti v sklad z določbami te uredbe najkasneje do 1. novembra letos.

Z uredbo se nadalje spremene določbe, ki navajajo, kakšne prejeme ima viničar. Če oskrbuje viničar vinogradnikovo živino s svojo krmo, je po novih določbah mleko nje-

govo. Če pa oskrbuje vinogradnikovo živino z vinogradnikovo krmo, mu gre za oskrbovanje v pogodbi določena odškodnina ali v denarju ali v blagu, koristi od te živine pa je vinogradnikova.

Brez viničarjeve privolitve delo v akordu ni dovoljeno. V dopolnitev je še določeno, da je globoka kop, pa naj bo jesenska, zimska ali pomladna, tista kop, pri kateri se koplje 25 do 30 cm globoko, ne glede na gnojenje. Kop, pri kateri se samo praši, ni globoka kop.

Naposled je še določeno, da sme ban višino minimalnih mezd (dnevna mezda v poletnih mesecih 10 din, v zimskih mesecih 8 din, za kvalificirana dela pa v poletnih mesecih 12.50 din in v zimskih mesecih 10 din) spremeniti po zaslišanju Vinarskega društva v Mariboru in Stokovne zveze viničarjev v Ljutomeru.

Nova je določba, da je mleko od viničarjeve živine viničarjevo. Kjer je navada, da viničar dobi mezdo ali del mezde v mleku, ki ga more sam vnočiti, mu mora dati vinogradnik v denarju tisto razliko, ki ni po-

krita z izkupičkom od mleka, in še odškodnino za trud in čas, izgubljen pri prodaji.

Pijača, ki jo dobi viničar, je obvezna dajatev tam, kjer je bilo doslej dajanje pijače v navadi. Tudi tam, kjer dajanje pijače doslej ni bilo v navadi, pa se pijača daje, se njena vrednost ne sme odračunavati od mezde. V obeh primerih viničar nima pravice do odškodnine, če ne pije.

Vse, kar viničar pridelal na deputatni zemlji in kar dobi za odškodnino za opravljeno delo, je njegova last. Če namerava od teh pridelkov kaj prodati, jih mora med službeno dobo ponuditi v nakup najprej vinogradniku, in sicer po dnevni ceni. Če dobi viničar drva kot deputat, so njegova last in jih lahko odpelje. Če viničar pusti v viničarji seno z vinogradnikovega zemljišča, mu mora vinogradnik na zahtevo plačati dnino za dneve, ko je to seno spravjal, če ni za to delo že plačan. Gnoj ostane vinogradniku bre zoškodnine. Stroške za selitev nosi viničar.

Kazenske določbe so dopolnjene toliko, da se kaznujeta z denarno kaznijo 10 do 1000 din tudi imetnik vinograda, ki viničarsko službeno razmerje spremeni v najemniško, zakupniško ali oskrbninsko, da bi se ognil obveznostim po tej uredbi, in pa imetnik vinograda, ki sklene z viničarjem pogodbo, ki ni v skladu z določbami uredbe.

Državna uprava mora biti služabnica naroda

Beograjski »Napred« obravnava našo državno upravo, o kateri pravi, da je postala bolna točka našega državnega življenja. »Državna uprava bi morala biti služabnica naroda, ne pa narod služabnik državne uprave. Služabnica naroda pa bo postala državna uprava šele takrat, ko bo prenehala biti služabnica strank. Dokler bodo izpostavljeni naši uradniki večni nevarnosti preganjanja zato ker ne izpolnjujejo slepo zapovedi strankar-

skih pisarn, tako dolgo ne bomo imeli zdrave in poštene državne uprave.«

List zaključuje svoja izvajanja z besedami: »Pri nas se zdaj mnogo govori o preosnovah. Med najpotrebnejšimi je uredba, da naj službi državna uprava samo narodu in državi. Stranke na vladi naj izvajajo strankarske smotre in programe ne preko državnega aparata, temveč preko svojih združenj, kakor morajo. to delati stranke, ki so v opoziciji.«

Hmeljarski posvet pred obiranjem hmelja

Na Veliki Šmaren je bil v Žalcu v Roblekovih dvorani vsakoletni hmeljarski tabor. Vodil ga je predsednik Hmeljarske zadruge g. Mjhelčič G. Mihelčič in banovinski hmeljski referent g. Dolinar sta poročala o stanju hmeljske letine, o obiranju, in o upih letošnje prodaje. Za obiralce hmelja, ki imajo pri kmetu hrano, je bila določena mezda 1.50 din za škaf, za one, ki obirajo pri lastni hrani, pa 2.50 din za škaf. Prva mezda je ostala enaka, kakor je bila zadna leta. To pa zaradi tega, ker je hmelj letos zelo debel in ga bodo lahko mnogo nabrali, tako da bodo obiralci lahko zaslužili precej več na dan, kakor so zaslužili v zadnih letih. Mezda za obiralce pri lastni hrani je zaradi podražitve živil za 50 par pri škafu višja od doslej običajne.

Po podanih poročilih je treba pričakovati v Savinjski dolini kljub izredno slabemu

vremenu prav obilen pridelek. Cenitve se sučejo okoli 25.000 metrskih stotov. Bati se je le, da barva ne bo pri vsem pridelku gladka. V Vojvodini je zaradi peronospor in uši stanje slabše in se obeta tudi letos majhna letina. V Nemčiji so nasadi po poročilu Srednjeevropskega hmeljskega urada od 24. julija kazali dobro in delno prav dobro. Novejša poročila pa pravijo, da dela nemškimi hmeljarjem slabo vreme hude preglavice. Nemški del žateškega okoliša je zaradi obilnih padavin zelo različen. Nižje lege so slabše, višje boljše. Na Češkem in Moravskem kaže letina bolje kakor lani, ker so uvedli obvezno škropljenje proti peronospori. V Belgiji in Franciji so nasadi trpeli zaradi vojne. Iz Anglije in Amerike ni zanesljivih poročil.

Glede prodajnih možnosti je bilo ugotovljeno, da nobeno leto še ni bil položaj tako težaven. Važna je letos okolnost, da je ve-

čina evropskih hmeljskih okolišev v državah, ki so v vojni. Glavni rabniki hmelja pa niso v vojnem stanju. Zadna leta, zlasti pa lani, smo izvažali skoro le v Ameriko. Samo malenkostne količine so šle na Švedsko, Dansko in drugam. Danes uvaža naš hmelj vsa Amerika. Zedinjene države pridelajo za okrog 30.000 starih stotov po 50 kg premalo za lastno potrebo. Vsa Kanada, Južna Amerika in po ameriškem posredovanju tudi Japonska so navezane na uvoz blaga. Vstop Italije v vojno je žal otežkočil naš izvoz v Ameriko. Hmeljarji so začeli obupavati in niso dovolj škropili nasadov, ker jim nihče ni mogel zanesljivo zagotoviti, da bo izvoz mogoč. Zato bo trpela barva pridelka.

Danes je pot za izvoz prosta, kolikor pač more biti prosta v teh zmešanih časih. Če bi imeli zdaj za izvoz pripravljeno blago, bi ga mogli izvažati. Kaj bo čez mesec dni, ne mo-

re nihče vedeti. Upamo, da bo tudi takrat izvoz mogoč. Kupce imamo in obeta se tudi, da cene ne bodo slabe. Nedavno so govorili, da bo hmeljar dobil le nekako naplačilo ob prevzemu blaga, na ostalo pa da bo moral malo počakati. To vse ni res. Ves denar bo hmeljar dobil pri prevzemu kakor lani. Hmeljarji so bili opozorjeni, naj hmelj lepo oberejo in pri sušenju dobro pazijo, ker se bo letošni debeli pridelek težavno sušil. Kdor ne bo hmelja obrav v desetih dneh, naj ga še zasilno poškropi.

Pri slučajnostih je predsednik g. Mihelčič dal pojasnilo glede vprašanja uporabe enodotnega prispevka, določenega za hmeljarsko združenje. O porabi tega prispevka bodo odločali hmeljarji. Združenje bo iz teh prispevkov lahko nudilo pomoč tudi hmeljarjem, ki so zaradi toče utrpeli škodo.

Kako živijo rojaki v Argentini

Buenos Aires, julija

Posledice vojne v Evropi se zelo občutijo tudi v Argentini, kjer živi mnogo evropskih izseljencev najrazličnejših narodnosti. Vsi ti priseljenci imajo svoje v stari domovini in zato s skrbjo prebirajo vesti o divjem klanju v Evropi.

Pred to vojno nam je bilo dobro v Argentini, saj je dežela bogata. Jugoslovanski rojaki smo pretežno preskrbljeni. Zlasti Slovenci smo upoštevani kot delavni in sposobni ljudje. Zdaj pa nam vsem grozijo hudi časi, a ne morda zaradi pomanjkanja hrane, temveč zaradi tega, ker je izvoz obilnih zalog kmetijskih pridelkov ogrožen. Ni odjemalcev, odnosno ni zanesljivih odjemalcev. Zavoljo tega se obeta velika brezposelnost.

Toliko je nakopičeno zalog, da jih mečejo v morje, a kavo in podobne plodove upravljajo za kurjavo. Take reči se dogajajo pri nas, medtem ko vam vsem v Evropi grozi pomanjkanje, kakor sklepamo iz poročil tukajšnjih listov.

Naj vam še javljamo, da je društveno življenje med tukajšnjimi Slovenci, ki smo iz prav vseh krajev slovenske domovine, prav lepo razvito. Po večini se družimo v skupnih društvih s Hrvati, ki jih je tudi precej tukaj, medtem ko Srbov ni. Jugoslovenska zavest je med nami precej razvita. Vse nas veseli, da je naša ljuba Jugoslavija nevtralna in da se ne udeležuje grozotnega klanja. Vsi tudi upamo, da bo Jugoslavija srečno prebrodila te hude čase.

Nabiranje malin v medvedjem kraljestvu

Obširni kočevski gozdovi, ki so prav podobni p. agozdovom, kamor je redko kdaj stopi človeška noga, so zdaj polni nabiralcev malin. V Rogu, Ribniku, Resi, Planini in drugod so glavna zbirališča, kjer se tehtajo in plačujejo maline. Toč so postavljene tudi kantine, kjer morejo dobiti nabiralci potrebno hrano, cigarete in drugo, kar si kdo poželi, po prav nizki ceni.

Prvotna cena malinam je bila tri dinarje za kilogram, toda kmalu je poskočila na štiri dinarje in počasi na šest. Zdaj se pa plačujejo maline že po sedem dinarjev in verjetno je, da bodo poskočile celo na osem.

Med glavnimi nabirališči malin je visoki Rog. V Rogu, kjer je bila še pred nekaj teti velika parna žaga kneza Auersperga, stoje še zdaj nekatera poslopja, ki so v lasti državnečasne uprave razlaščenih posestev. Ta poslopja služijo sedaj nakupovalcem malin za tehtanje, za prenočevanje kupovalcem in tudi nabiralcem, za kuhinje, za peko kruha in podobno. Ureditev nabiranja malin je vsestransko dobra. Na vratih ali na zidih so napisali z imeni prekupčevalcev in cene. Tu je nabit tudi lepak časne državne uprave, ki določa red pri nabiranju malin. Iz njega je razvidno, da mora vsak nabiralec plačati primerno vsoto pri lovskem pazniku, s katero si dobi dovoljenje za nabiranje. Odrasli plačajo 15, otroci pa le 10 din. Tu so zbrani nabiralci iz mnogih krajev od blizu in daleč, ki so jih dobili kupci, da nabirajo zanje.

Gozdna cesta, ki drži v Rog, je sicer ozka, toda zelo dobra. Na tej cesti ima časna državna uprava stalno nastavljen cestarje, ki skrbe, da je cesta spričo neprestane vožnje raznovrstnega lesa zmerom v dobrem stanju. Če greš po cesti, se čudiš silni množini bukovih drv, ki so v skladanica naložena ob cesti, odkoder jih vozniki odvažajo na železniško postajo v Straži. Oko se ustavlja na krasnih gozdovih, ki predstavljajo velikansko bogastvo. Vmes pa so jase s sočno travo, koder se pasejo vitke srne in druga divjačina, ki posega rada tudi po sladkih malinah.

Rjavi medved, ki uživa zaščito, ima tu svoje kraljestvo. Tudi jeleni živijo tu v varni zaščiti pred lovcem in je le od časa do časa dovoljena streljanje jelenov.

Nabiralci malin so zmerom dobre volje, če je le vreme lepo. Nabrani sladki sad se sproti tehta in plačuje. Proti večeru se nabiralci vrnejo iz gozda in se zbero okoli ognja. Oglasi se vesela pesem, ki traja pozno v noč.

Precejšnje množine malin so že odpeljali iz kočevskih gozdov, vendar bo trajalo nabiranje še vsaj do konca avgusta, če ne bo vreme kaj preveč nagajalo. Verjetno je, da se bo iz kočevskih gozdov odpeljalo letos kakih 30 vagonov malin. Tako bo malina marsikoga rešila velikih težav, ker bo z zaslužkom oskrbel v zdajšnjih hudih časih svojo družino z najpotrebnejšim.

Slovenskim goricam se ne obeta dobra letina

Sv. Ana v Slov. goricah, avgusta

Klopotci po goricah že regljajo. mlatilnice so utihnile in že se bliža jesen, čeprav letos poletja prav za prav še nismo imeli. Velika dobrota bi bila za kmeta, če bi zdajle takole za dva tedna zavlada res prava toplota, ki bi zelo koristila prosu, ajdi in pa vinogradom.

Kakor kaže, bo letošnja trgatega pozna, ker je obdelovanje zavlekla dolgotrajna zima in ker je razvoj oviralo pomladno deževje. Tudi glede kakovosti vina še ne vemo, kako bo, ker ni pravih znakov za izboljšanje vremena, ki bi omogočilo ugodno dozorevanje grozdja. Vinski pridelek bo obilen pri črnih in rdečih sortah kakor tudi pri samorodnicah, a bele sorte, ki pridejo pri prodaji v prvi vrsti v poštev, bodo slabo obrodile.

Še slabše kaže sadje, ki ga bodo pridelali ponekod izredno malo. Le oni, ki imajo sadovnjake v zaprtih legah, bodo imeli nekaj

večji pridelek. Najhujši udarec za naše sadjarje, ki se bo občutil dolga leta, je ta, da je pretekla zima uničila mnogo mladega sadnega drevja.

Pogled na turščico, krompir in fižol je še najzadovoljivejši, a žal bo krompirja po nekaterih krajih malo, ker že gnije zaradi neprestanega deževja.

Po splošnem pričakovanju bo jesen prinesla Slovenskim goricam le nekaj najnujnejših življenjskih potrebščin, kar pa je še odvisno od vremena. Če bodo vsaj zdaj solnčni dnevi, bomo še mnogo pridelali.

Zadnja pot Katinke Petovarjeve

Ivanjkovci, avgusta

Nedavna smrt Katinke Petovarjeve, ki je bila vzorna narodna žena in gospodinja, je povsod, kjer so jo poznali, naletela na iskreno obžalovanje. Velika udeležba pogrebcev, ki so blago gospo spremljali na njeni zadnji poti, je pokazala njeno priljubljenost.

Kljub nalivu se je zbralo pred hišo žalosti v Ivanjkovcih veliko število znancev in prijateljev Petovarjeve rodbine. Prišli so tudi gasilci in Sokoli. Med pogrebcami sta bila bivši minister g. dr. Albert Kramer in bivši mariborski župan g. dr. Lipold. Obilo cvetja in 36 vencev je bilo položeno pred krsto v zadni pozdrav nacionalni ženi. Pred hišo žalosti in na pokopališču so odmevale žalostinke, ki jih je ubrano odpel sokolski pevski zbor, pomnožen s pevci iz Središča in Ljutomera. Pred odprtim grobom je izpregovoril v slovo občinski tajnik v Ivanjkovcih g. Ivan Kociper ter orisal velike vrline prerano umrle gospe. Naj ji bo lahka ljubljena domača zemlja!

Poljansko pismo

Poljane, avgusta

Poletje se nagiba proti jeseni. Upamo, da bodo jesenski pridelki izdatnejši, kakor je bila žetev žita. Žal le da sadja ne bo skoro nič. To je za dolino velika škoda, saj Poljanska dolina slovi po svojem zlahtnem sadju.

Prejšnja leta je imela dolina v poletnem času precej letoviščarjev. Letos pa jih ni, s čimer izgubimo lepe dohodke. Hud je ta udarec za dolino. Obrt v dolini še nekaj uspeva. Zlasti čipkarstvo je spet oživelo.

Stavbna dela so čisto zaspala. Le v Poljanah se prenavlja cerkev znotraj in zunaj, kar bo v kras vasi.

Kakor se sliši, namerava šolsko oblastvo ustanoviti v poljanski občini dve novi šoli, in sicer v Bukovem vrhu in na Gabrški gori. S tem se hoče odpraviti tako zvana hribovska šola v Poljanah in olajšati otrokom obisk šole. Prav lepa misel na papirju, a v resnici kaj težko izvedljiva. No, pa saj bomo najbrž še nekaj časa čakali na to izpolnitev. V dolini je pa šola, ki obstoji že 35 let, a še zdaj nima svojega poslopja. Z najemnino in popravami, ki jih javorska občina plačuje lastniku hiše že dolgo dobo, bi lahko imeli ne le eno, temveč dve šoli. Je to šola na Malenskem vrhu. Misel nove stavbe je zaspala, ko je bilo že vse v tiru, iz strankarske nestrpnosti. Zgradba te šole je vsekakor nujno potrebna.

LAHKO NJEMU

Oče: »Tako velik deček se vendar ne bo bal spati v temi.«

Gasperček: »Očka, tebi je lahko tako govoriti, ker spi s teboj mamica.«

V TRGOVINI

Prodajalec: »Gospa, ali hočete veliko kuharsko knjigo za 100 ali malo za 50 dinarjev?«

Gospa: »Dajte mi kar malo, ker pri nas ne jemo mnogo.«

TAŠČA

Gospodar: »Jaka, danes moraš na postajo po mojo taščo. Za to dobiš deset dinarjev.«

Hlapec: »Če pa gospe tašče ne bo?«

Gospodar: »Potem dobiš dvajset dinarjev!«

Politični pregled

V zvezi z nedavnimi posveti vodilnih članov vlade na Bledu poroča beograjska »Politika«, da so bili namenjeni pogovori gospodarskim in socialnim vprašanjem, ki so nadvse pereča in terjajo nujne rešitve. Govora je bilo tudi o podržavljenju Narodne banke in ureditvi položaja v SUZOR. Vprašanja, ki so bila predmet razprav, pa nimajo značaja velikih političnih preosnov.

Prvenstveno so razpravljali o vprašanjih okrepitev diriganega gospodarstva, brez katerega si ni mogoče predstavljati zdrav gospodarski napredek naše države v zdajšnjih hudih časih.

Pri razpravi je bila po pisanju »Politike« tudi dosežena soglasnost o vsebini gospodarskih in socialnih uredb, ki se bodo nanašale na ureditev naše uvozne in izvozne trgovine, na minimalne mezde, na ureditev delovnih odnošajev, na javna dela in drugo. Podpredsednik vlade dr. Maček in ban dr. Šubašić sta bila pretekli teden na Brdu sprejeta v avdijenci pri Nj. Vis. knezu namestniku, zvečer pa sta se vrnila v Zagreb.

Pretekli teden je bil izvršen

velik napad nemških letal na Anglijo.

Napadalo je baje 2500 nemških letal. Listi so pisali, da je ta napad začetek velike nemške ofenzive proti Angležem. Sledilo je nato še več napadov. Nemška poročila navajajo velike izgube, ki jih je Anglija utrpela v letalstvu, in škodo, ki so jo napravila nemška letala. Angleška obramba je srdita, kar nemška poročila sama priznavajo. Doslej se še ni pokazalo, ali ima Anglija dovolj letal, da se bo nemškim napadom z uspehom postavljala po robu. Angleška poročila navajajo, da so Angleži vse te napade doslej krepko odbili.

Te dni je imel angleški propagandni minister Duff Cooper kratek govor po radiu. Dejal je, da so Nemci hoteli v predzadnem tednu že končati vojno in da so se letalske akcije v preteklem tednu končale z angleško zmago. Omenjajoč

prve napade nemških letal na London, je izjavil Cooper, da so Londončani ponosni, ker so zdaj tudi oni stopili v vojno črto. Naposled je Duff Cooper spet poudaril svoje zaupanje v končno angleško zmago.

Na grško-albanski meji se je zgodil umor albanskega voditelja Hodže in je

italijanski tisk takoj obtožil Grčijo,

da je nahujšana od Angležev povzročila ta umor z namenom, da bi nastala zmeda na Balkanu. Ostra napetost, ki je nastopila, je dobila svoj izraz v zahtevi nekaterih italijanskih listov, naj Italija v imenu Albanije doseže, da se severna grška pokrajina, kjer prebivajo Albanci, priključi Albaniji. Že tako velika napetost je dobila še novega netiva s torpediranjem grške križarke »Heli«, ki jo je neznan podmornica potopila kar v mirnem pristanišču. Angleški tisk je začel namigavati, da že vedo, kam pes taco moli. Zavoljo tega se je italijanski tisk zagnal v Anglijo, češ da hoče s spletkami na Balkanu zanetiti vojno.

Ker je Grčija z vojaško pogodbo povezana s Turčijo, se je tudi tamkaj občutil ta spor in to tembolj, ker je Turčija še vedno zaveznica Anglije.

V Turčiji naglašajo, da bi italijanski napad na Grčijo pomenil vstop Turčije v vojno.

Poznavalci razmer pravijo, da je položaj resen. Vendar je še vedno možnost, da se spor reši na miren način. Atenska agencija prinaša uradno izjavo, v kateri pravi, da so albanskega voditelja Hodžo ubili Albanci sami. Tudi ni res, da bi bili glavo ubitega Hodže nosili po grških vaseh. Vse take govornice so izmišljene.

Velika napetost med Grčijo in Italijo zanima tudi Moskvo.

Sovjetski poslanik v Atenah je imel daljši razgovor z grškimi državniki.

Moskva opozarja na zadnji govor komisarja za zunanje zadeve Molotova, ki je rekel, da

se vojna lahko razširi na Azijo in na Bližnji vzhod. Vse kaže, da se Rusija za Balkan zelo zanima. Zelo si po svetu belijo glave, kaj pomenijo velike vojaške vaje, ki jih pripravlja Rusija v obsegu, v kakršnem jih še ni imela.

Svet ljudskih komisarjev Sovjetske zveze je imenoval maršala Budjonija za prvega pomočnika ljudskega komisarja za narodno obrambo, kar se smatra za zelo pomembno v zvezi z načrti o preosnovi ruske vojske. Glasilo ruske vojske »Krasnaja zvezda« naglašja,

da bo ruska vojska preosnovana z največjo hitrostjo in v največjem obsegu

in se bo tikala predvsem okrepitev edinic brzih oklopnih vozil. V vojaških vrstah poudarjajo, da bo general Mereckov, s katerim tesno sodeluje maršal Budjoni, postavil ureditev ruske vojske na čisto novo podlago. List pravi, da se ruski oficirji pri tem delu ravnajo po izkustvih iz vojne med Franc. in Nemčijo. Objavljena je bila posebna uredba za pospešeno dobavo vojnega materiala iz industrijskih podjetij in oboroževalne industrije.

V Crajovi se vrše pogajanja med Bolgarijo in Rumunijo v čisto prijateljskem duhu.

Rumunska vojska je že zapustila južno Dobrudžo,

ki jo bo menda kmalu zasedla Bolgarija. Rumuni imajo v južni Dobrudži le še orožništvo in obmejne čete. Rumunija sploh glede vprašanja Dobrudže ni delala velikih težav, tako pri njih prevladuje prepričanje, da ta pokrajina pripada Bolgariji.

Večje pa so težave s pogajanjmi med Rumuni in Madžari. Zadevni posveti se vrše Turn Severinu, a še niso nič napredovali.

Rumuni pravijo, da Madžarska zahteva preveč ozemlja od njih.

Pač zaradi teh težav so se pogajanja prekinila. Dan prihodnjega sestanka obeh odposlancev še ni znan. Zanimivo je, da angleški dnevnik »Times« glede na bolgarske in madžarske zahteve nasproti Rumuniji priporoča balkanskim državam, naj same uredijo svoje spore in naj potem ustvarijo složno, trdno fronto nasproti zunanjemu svetu.

Iz Rima poročajo, da **da so italijanske čete zasedle vso Somalijo.**

Posebno hudih bojev v Somaliji sploh ni bilo, ker je bila angleška vojska v tej koloniji majhna. Angleži utemeljujejo umik, češ da je bilo nesmiselno izpostavljati majhne angleške oddelke sovražni premoči. Angleška vojska v Somaliji se je vkrcala na ladje in odplula. Italijanski listi naglašajo, da je italijanska zmaga v Somaliji velikega pomena.

Iz Kaira poročajo, da je vodja egiptovske vafdistične stranke Alef Mahar paša izjavil, da

se bo Egipt v primeru italijanskega napada branil.

Egipt da je pripravljen storiti dolžnost v skladu z angleško egiptsko pogodbo. Naglašal je tudi, da lahko le angleška zmaga zagotovi Egiptu nacionalno neodvisnost.

Iz Washingtona poročajo, da je bila **med Zedinjenimi državami in Kanado sklenjena obrambna zveza.**

Obe državi se obvezujeta, da bosta v primeru ogražanja Amerike sploh skupno nastopili. Zadevna pogodba določa stalni odbor 10 članov, in sicer petih kanadskih in petih ameriških vojaških strokovnjakov. — Japonci tolmačijo ameriško-kanadsko pogodbo kot prvi korak za vstop Zedinjenih držav v vojno.

PRI ZDRAVNIKU

Jaka: »Gospod doktor, vsakokrat, kadar zmajem z glavo, me zaboli.«

Zdravnik: »Potem pa nikar ne majajte z njo!«

Jaka: »Da, a kako naj potem vem, ali me še boli?«

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v Brežicah: voli I. po 8.50, II. po 7.75, III. po 6.25, telice I. po 8.25, II. po 7, III. po 6, krave I. po 7.50, II. po 6, III. po 4, teleta I. po 8, II. po 7 din; v Zagrebu: biki po 6.50 do 8.50, krave za klanje po 6.50 do 8.50, krave za klobasarje po 4.70 do 5.50, telice za mesarje po 7.50 do 8.70, voli II. po 7.50 do 8.25 dinarjev.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Brežicah: špeharji po 12, pršutarji po 10, v ljubljanski okolici: špeharji po 10 do 11, pršutarji po 9 do 10, v Novem mestu: špeharji po 10 do 12, pršutarji po 8 do 10, v Zagrebu: pitane svinje po 10 do 12, sremške debele po 11.50 do 13 din.

KRMA. V Brežicah: lucerna 125, seno 100, v ljubljanski okolici: seno 100 do 130, slama 50 do 60, v Novem mestu: lucerna 100, seno 80 do 100, slama 50 do 70, v Zagrebu: detelja 90 do 110, otava 90 do 110, seno 70 do 90, slama za krmo 60 do 70, slama za steljo 50 do 60 din za 100 kg.

KROMPIR. V Brežicah 125, v ljubljanski okolici 150, v Novem mestu 200 din za 100 kilogramov.

SIROVE KOŽE. V Brežicah: telečje 18, svinjske 8, v ljubljanski okolici: goveje 18, telečje 18, svinjske 14, v Novem mestu: goveje 18 do 20, telečje 18 do 25, svinjske 10 do 15 din za kg.

VINO. Pri vinogradnikih se je dobilo: v brežiškem okolišu navadno mešano vino po 5, finejše sortirano po 7, v novomeškem okolišu navadno mešano vino po 4.50, finejše sortirano po 5 do 7 din za liter. Cene so čvrste. Zlasti so se dvignile v Banatu in Dalmaciji. Tako se v Vršču gibljejo cene od 3 do 5 din za navadna vina in od 5 do 10 din za boljša vina. Dalmatinska vina so po 3 do 6 din liter.

SADJE. V Ljubljani: domača jabolka 3 do 4, domače breskve 10, domače hruške 5 do 7, ringlo 7, bosanske slive 7, grozdje 16 do 18 din kg. Maline so na trgu po 7 din liter.

VOLNA. V Novem mestu: neoprana 35 do 40, oprana 40 do 50 din kg.

Sejmi

25. avgusta: Loka pri Žusmu, Ljubno ob Savinji, Ribnica na Pohorju;
26. avgusta: Rajhenburg, Veliki Gaber, St. Vid na Blokah;
27. avgusta: Novo mesto;
28. avgusta: Dolnja Lendava, Sv. Trojica v Slov. goricah;
29. avgusta: Muta, Poljčane, Sv. Filip v Verčah, Sv. Tomaž pri Ormožu, Zagorje ob Savi, Zalec, Moravče, Koračice;
30. avgusta: Velika Loka;
31. avgusta: Konjice, Videm-Dobrepolje.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 20. avgusta v devizah (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 177.26 do 180.46 (za 219.22 do 222.42) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.10 do 10.20 (za 12.48 do 12.58) din.

Nemške klirinške marke so bile po 14.80 din. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 442 do 443.50 din.

Drobne vesti

== Uredba o izvozu konj. »Službene novine« so objavile uredbo ministrskega sveta o izvozu konj. Izvoz bo mogoč samo na osnovi izvoznih dovoljenj, ki jih izdaja ravnateljstvo za zunanjo trgovino. Pristojna oblastva ne bodo dovolila, da bi se konji natovorili za izvoz, če ne bo predloženo tako dovoljenje. Na predlog sveta za zunanjo trgovino bo minister za trgovino in industrijo določil tudi končno število in vrste konj, ki jih bo mogoče izvažati. Pri ravnateljstvu za zunanjo trgovino bo ustanovljen poseben stalni strokovni odbor za promet s konji.

— Cene na drobno v juliju za 28.5 odstotkov višje nasproti lanskemu juliju. Po indeksu cen na drobno v desetih največjih mestih Jugoslavije je od lanskega na letošnji julij narasla draginja za 28 in pol odstotka.

— Prizad ima izključno pravico in dolžnost odkupiti ves pridelek semen za olje. »Službene novine« so objavile uredbo o oljaricah, po kateri bo imel Prizad izključno pravico in dolžnost odkupiti ves pridelek oljaric v letu 1940. Uredba se nanaša na oljnatu repico in sončnično, makovo, bučno, sezamovo, bombažno, laneno in ricinusovo seme.

— Kmečka posojilnica ljubljanske okolice, zadruga z neomejenim jamstvom v Ljubljani, bo od 2. septembra letos dalje izplačevala vse one hranilne vloge, ki 1. marca 1. 1935. niso presegale zneska 10.000 din. Vse nedvignjene vloge se prenesejo 31. decembra letos na novi račun, kjer se bodo obrestovale po normalni obrestni meri.

— Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto v začetku novembra. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po pet mesecev. To zimo, ki pride, bo II. tečaj zimske šole. Letos se torej sprejemajo učenci samo v celoletno šolo. Vsi učenci bodo stanovali v zavodu, kjer bodo imeli vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji. Lastnoročno spisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din, pošljite ravateljstvu šole na Grmu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra. Prošnji priložite: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o nravnosti onih prasilcev, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake šole, 5. izjavo staršev, odnosno varuha (banovinski kolek za 4 din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja (šolnino), zavezati se morajo tudi, da bodo plačevali šolnino do konca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičenega razloga predčasno zapustil zavod. 6. Tisti, ki se poteguje za banovinsko ali kako drugo štipendijo (podpora) iz javnih sredstev, mora priložiti obvezno izjavo (banovinski kolek za 4 din) staršev ali varuha, da bo njih sin, odnosno varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. Dalje je priložiti: 7. uradno potrjeno obdane: a) koliko je posestvo veliko (v ha), b) kolikšen je

predpis direktnih davkov, c) število družine, posebej, koliko je še nepreskrbljenih otrok in morebitne druge družinske razmere, č) koliko redijo konj, goveje živine, prašičev. Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Hkratu preišče njih zdravstveno stanje šolski zdravnik. Mesečna oskrbnina znaša od 100 do 350 din po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno v naprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti pod 6. navedeno obvezno izjavo in pod 7. navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višine letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

— Težkoče naše tkaninske industrije. Iz Kranja poročajo, da je Prahova tkaninska tvornica v celoti ustavila obratovanje zaradi pomanjkanja bombaža. Dokler tvornica ne dobi potrebne preje, ne bo mogoče obnoviti obratovanja in bo delavstvo ostalo brez posla.

Novice

* Sokolstvo in kraljev rojstni dan. Za bližajoči se rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. je izdala Zveza Sokolov kraljevine Jugoslavije posebno sporočilo vsem županom in sokolskim društvom. Svečana okrožnica naglašaja pomembnost letošnjega rojstnega dne, s katerim stopa kralj v leto svoje polnoletnosti, sokolstvo pa v zaključno leto Petrove petletke. Zveza smatra, da je potrebno letošnji 6. september še prav posebno svečano praznovati. V državi ne sme biti sokolske edinice, ki ne bi praznovala rojstnega dneva starešine Sokola kraljevine Jugoslavije. Priprave morajo začeti takoj. Letošno praznovanje 6. septembra mora biti velika manifestacija vdanosti sokolstva kraljevemu domu, pa tudi manifestacija nezlomljive sokolske vere v veliko jugoslovensko misel in kraljevino Jugoslavijo.

* Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo v Ljubljani od 31. avgusta do 9. septembra letos jesenska velesojmska prireditve. V splošnem delu bodo razstavljeni: strojna in kovinska industrija, fina mehanika, radio in elektrotehnika, razsvetljava in kurjava, vozovi, kolesa, motorna kolesa in sport, kmetijski stroji in orodje, lesna indu-

strija, pletarstvo, ščetarstvo in igrače, usnje galanterija, krznarstvo, papir in pisarniške potrebščine, kemična industrija, živilska industrija, steklo, porcelan, keramika in bižuterija, glasbila, stavbarstvo in gradbeni material, razne novosti. Posebne razstave bodo: pohištvo in stanovanjska oprema, mala obrt, turizem (priredita zvezi za tujski promet v Ljubljani in Mariboru), razstava motornih in brezmotornih letal in modelov (priredi Aeroklub »Naša krila« v Ljubljani), aktivna in pasivna obramba pred napadi iz zraka (priredi zaščitni urad mestnega poglavarstva v Ljubljani), zobna tehnika (priredi Društvo zobnih tehnikov ob svojem 30-letnem jubileju), naša vsakdanja prehrana (priredi Zveza gospodinj), razstava cvetja in zelenjave (priredi vrtnarski odsek Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani), razstava perutnine, golobov in kuncev (priredi društvo »Rejec malih živali« v Ljubljani), razstava likovne umetnosti. Za razstavno blago so dovoljene izdatne prevozne, carinske in trošarinske olajšave. Na jugoslovenskih železnica bodo imeli obiskovalci velesojmske brezplačen povratek. Na postajni blagajni kupijo poleg vozne karte še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Ko dobe potrdilo o obisku velesojmske, imajo s to izkaznico in staro vozno karto brezplačen povratek. Velja za dopotovanje od 26. avgusta do 9. septembra in za povratek od 31. avgusta do 14. septembra. Na parnikih Jadranske in Rubrovačke plovidbe bo veljala vozna karta nižjega razreda za vožnjo v višjem. Na parnikih Zetske plovidbe pa polovičen popust na voznini. Razstavni prostor meri 40.000 kvadr. m. Ljubljanski velesojm ima lepo, prostrano zabavišče, ki nudi obiskovalcem mnogo razvedrila, kapljico iz domačih vinogradov in pivovarn in dober prigrizek domače živilske industrije in obrti. Posebna zanimivost bodo večerne gledališke predstave »Totega teatra«. Tekmovanje jugoslovenskih harmonikarjev, ki je na ljubljanskem velesojmu že običajno, bo v nedeljo 8. septembra. Za obiskovalce velesojmske (izvzeti so imetniki permanentnih legitimacij za Ljubljano) je uprava pripravila lepo število izbranih daril (motorno kolo, radijski aparat, šivalni stroj, harmonika, mnogo koles, preproge, pohištvo, brzo-parilnik, otroški voziček, večje število ur, vino, žganje, pivo, rogaška slatina, kravate, izleti s parnikom v Kotor in številna bivanja v kopališčih, letoviščih in zdraviliščih). Darila bodo izžrebana 9. septembra na velesoj-

F. Gobey:

6

Umor na plesu

Gaston je vzel uradni dopis in brak: »Julija Ivana Berthierjeva, ki si je nadela ime Orcivalova, ima zdaj trideset let. Po rodu je nezakonska hči častnika, ki jo je dal vzgojiti v samostanu Saint-Mandé. Matere ni poznala. Leto dni po odhodu iz samostana je izgubila očeta in podedovala po njem okoli 20.000 frankov. Postala je učiteljica v neki bogati družini. Zapeljal jo je neki Španec, ki jo je vzel s seboj v Madrid. Tam je kmalu nato umrl in ji zapustil le o imetje. Tedaj se je Julija Berthierjeva vrnila v Pariz. Podedovano premoženje ji je dovoljevalo, da se je lahko vdala galantnemu življenju. Lepota, vzgoja in nadarjenost so ji pomagale do velikega premoženja. Zdaj je v njenih rokah mlad mož iz zelo ugledne družine.«

Tu je Gaston obstal, njegovega strica pa je posilil smeh.

»Te se tiče tebe, dragi moj. Policija te samo zaradi tega ni omenila po imenu, ker ve, da si moj nečak. Ali ni to odlično priporočilo za sodniško službo?«

»Toda policija je v zmoti. Napisati bi bila morala, da sem bil v njenih rokah.«

»Tega tam najbrž še ne vedo. Torej si nehal z njo?«

»Da, včeraj!«

»Čas je že bil. Beri dalje!«

Gaston je zmeden nadaljeval:

»Pred temi leti se je seznanila s tako imenovanim grofom Goliminom. Ta človek je dosti potoval po Evropi in po Ameriki. Sifajno je živel, toda nihče ne ve, odkod je dobival denar.

Sumi se o njem marsikaj, zlasti zato, ker je imel za svoje ljubice razne ugledne Parižanke. Bil je leto dni pod policijskim nadzorstvom, pa se ni izkazalo nič drugega, kakor da občuje z raznimi sumljivimi ljudmi, ki imajo dostop v razne klube.

Anonimno pismo, ki ga je prejela policija, namiguje, da je bil Golimin vodja skrivne tolpe, ki je na videz bogata, pa obvešča populčne zločince o ljudeh, ki nosijo ponoči s seboj po mestu večje vsote denarja. Tega pa seveda ni bilo mogoče dokazati.

Zaradi odnošajev med Goliminom in Julijo Berthierjevo je hotela policija takoj ugotoviti, ali je ta smrt v zvezi s kakšnim zločinom. Zdravniška preiskava je dognala, da gre res nedvomno za samomor, in ugotovilo se je tudi, da se je Golimin obesil po hudem prepiru s svojo nekdanjo ljubico. Golimin se je lahko obesil neopaženo, ker razen sobarice ni bilo nobenega služabnika v hiši in sobarica ga je tudi prva odkrila.

Pri Goliminu smo našli — kar je zelo važno — trideset tisoč frankov v bankovcih, štiri sto osemdeset frankov v zlatu, dragoceno uro in nekaj nakita.

Cudno pa je, da ni imel pri sebi nikakšnih papirjev. Verjetno je, da je imel Golimin papirje, ki bi bili zelo neprijetni za razne visoke osebnosti.

Morda so ti papirji pri Juliji Berthierjevi. Da se to ugotovi, bi bila potrebna hišna preiskava, kar pa ne bi bilo priporočljivo zaradi njenih odnošajev z visokimi osebnostmi.«

»Najbrž bi se našlo tudi kakšno tvoje pismo, Gaston!«

»Z zelo skromno vsebino, stric. »Prišel bom, ali ne bo me, ali pa, ob tej uri bom tu in tu.« Takšna so vsa moja pisma.«

»Vzlic temu ne bom odredil hišne preiskave. Saj je zadeva jasna. Sestaviti bom dal zapisnik, pa konec. Zdaj pa preidiva na drugo.«

»Prav rad!«

»Kosil boš z menoj in poslušal nekaj resnih besed.«

»Že poslušam, dragi stric!«

»Tem bolje. Torej tole! Ni dovolj, da si se odločil za sodniški poklic. Tudi oženiti se moraš, Gaston.«

»Tega se ne branim.«

»To je pametno. Hočem imeti naslednika, ki bo nekoč predsednik velikega sodišča.«

»Zakaj se pa vi ne bi oženili, dragi moj stric?«

»Če se ti ne bi maral, bi se jaz takoj. Toda potem bi šla moja dediščina po vodi, kaj?«

»To me ne bi motilo, stric.«

»Ne delaj se lepšega, kakor si v resnici. Moje premoženje ni tako majhno. Koliko si pa že ti porabil od svoje glavnice?«

»Dve sto tisočakov... ali nekaj več.«

»Ali dosti več. Orcivalke so drage! Po naj bo tako, kakor ti praviš. Zdaj imaš okoli trideset tisočakov obresti na leto. Če se zdaj ne oženiš, v petih letih ne boš imel niti franka več, jaz se bom pa dotlej vsekako oženil...«

»Saj sem vam rekel, da se prav rad oženim...«

»Prav imaš. Glej, gospa Cambryjeva bi bila kakor nalašč zate. Šestdeset tisoč rente

mu. Ljubljanski velesejem vas vabi. Pridite in pogledajte!

* **Minister za telesno vzgojo Dušan Pantič na obisku v Nemčiji.** Na povabilo vodstva mladinskih združenj v Nemčiji je odpotoval v Berlin naš minister za telesno vzgojo g. Dušan Pantič. V Berlinu in drugih nemških mestih se bo seznanil z ustrojem, delom in ustanovami nemškega mladinskega združenja, ki obsega vso mladino obeh spolov od osnovne šole dalje.

* **Naš vojaški ataše v Moskvi.** Naša vlada je imenovala za vojaškega atašeja v Moskvi artilerijskega polkovnika g. Janka Popoviča. G. Popovič je bil doslej načelnik obveščevalnega oddelka v glavnem generalnem štabu.

* **Postajno poslopje na Otočah-Brezju odprto.** Novo postajno poslopje na Otočah-Brezju je bilo v nedeljo odprto ob prihodu ljubljanskega vlaka ob 8.25. Otvoritvi so prisostvovali tudi g. ban dr. Natlačen, ravnatelj železniške direkcije g. inž. Kavčič, g. škof dr. Rožman, sreski načelnik g. dr. Vrečar in drugi. Škof g. dr. Rožman je poslopje blagoslovil, hkratu pa tudi Marijin steber, ki so ga postavili poleg postajnega poslopja. Vsi so se odpeljali za tem na Brezje, kjer se je vršila na prostem maša, ki jo je daroval škof g. dr. Rožman.

* **Važno za vpoklicane na vaje.** V »Službenih novinah« je bila 10. t. m. objavljena uredba o ureditvi službenih odnosov za primer vpoklica delojemalca na vojaške vaje. Točka 9. te uredbe velja tudi za tiste delojemalce, ki so se vrnili z vojaške dolžnosti po 1. septembru l. 1939., kolikor so zahtevali v roku 14 dni po uveljavljanju nove uredbe ali pa bodo to še v predpisanem roku storili, da bi se radi vrnili v prejšnjo službo. Vsi delavci in nameščenci, ki so predložili zahtevo po 1. septembru 1939. za povratek v prejšnjo službo imajo po vrnitvi z vojaške dolžnosti, če niso bili sprejeti v prejšnjo službo, pravico, da do 25. t. m. to zahtevo ponove in se poslužijo pravic, ki jih daje navedena uredba. Uredba velja za ozemlje vse kraljevine.

* **Jeseniški delavci pri ministru za socialno politiko in narodno zdravje.** Minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Srdjan Budisavljevič je ob priliki svojega nedavnega bivanja na Jesenicah sprejel tudi zastopnike vseh jeseniških delavskih združenj in starešine delavskih zaupnikov, ki so mu obrazložili delavske težnje in zahteve. Dan na to so mu izročili zastopniki delav-

skih združenj dve spomenici. V spomenici zahtevajo izpopolnitev zaščite delavskih zaupnikov, katerih poslovanje je treba podaljšati od dveh na tri leta. Spomenici se bavi dalje z nekaterimi krajevnimi vprašanji in se izreka za izpopolnitev delovanja inspekcije dela. Posebno poglavje spomenice je posvečeno položaju delavcev, ki so poklicani na orožne vaje. V drugi spomenici se zahteva razpis volitev v delavske in nameščenske so. aine ustanove. Spomenica ugotavlja, da je zastavljena zdajšnja uprava ljubljanske Delavske zbornice samo iz zastopnikov ene stranke, ki še daleč ne predstavlja večine slovenskega delavstva, kar so jasno dokazale volitve obratnih zaupnikov. Glede volitev v delavske zavode je minister izjavil, da jih bo takoj razpisal, ko se bodo razmere v svetu nekoliko pomirile. Prav tako je obljubil, da bo skrbno preučil ostale točke spomenice in jim ustregel, kolikor so upravičene in v današnjih razmerah izvedljive.

* **Tuji vzori naj se ne posnemajo v celoti.** K vprašanju pripravljajočih se preosnov, našega gospodarskega in socialnega življenja se je oglasil tudi predsednik demokratske stranke Mil. Groj in izjavil, da po njegovem mnenju ne gre posnemati tujih vzorov v celoti, temveč je treba najti posebno obliko preosnov, ki bo ustrezala tako zdajšnjemu političnemu stanju v Evropi kakor tudi posebnim razmeram, ki vladajo pri nas. Po Grojovem mnenju ne bi bile za kmečko državo, kakor je Jugoslavija, take preosnove, kakršne so izvedle naše večje sosede. Po vrhu vsega pa v naši državi tudi ni povsod enakega čustvovanja. Vsaka nova preosnova naj vedno upošteva celoto in ne posamezne koristi. Groj je mnenja, da bo srbski narod znal žrtvovati vse tisto, kar se od njega zahteva, vendar je treba pred ljudstvom opravičiti nove ukrepe tako, da bo ljudstvo zares prepričano, da je preosnova v korist tako države kakor tudi ljudstva samega.

* **Hutterjeva tkaninska tvornica v Mariboru odpušča delavstvo.** Iz Maribora poročajo, da je prišla zaradi pomanjkanja sirovin v stisko tudi velika Hutterjeva tkaninska tvornica v Mariboru, zaradi česar je začela odpuščati delavstvo. Ogrožen je obstanek 350 delavcev in delavk.

* **Tudi pouk ruščine je potreben.** Pišejo nam: V srednjih šolah se bosta po novih predpisih v večjem obsegu poučevali nemščina in italijanščina, kar je prav, ker nam to nalaga trajno sosedstvo z obema velikima na-

rodoma in njunima kulturama. V tej zvezi pa ne gre zanemariti učenja slovanskih jezikov, zlasti ruskega jezika, ki si čedalje bolj pridobiva pravice svetovnega jezika. Ruščina bi nam odpirala pristop v zakladnico ruske književnosti in ruske znanosti.

* **Evangelicanski škof dr. Popp o nemški gimnaziji v Zagrebu.** Znani javni delavec nemške manjšine v Jugoslaviji evangelicanski škof in senator dr. Popp je povabil k sebi zagrebške novinarje in jim dal daljšo izjavo o nemški gimnaziji, ki bo ustanovljena v Zagrebu. Čeprav gimnazija še ni ustanovljena, je zadeva že urejena in banska uprava bo čez nekaj dni dala potrebno dovoljenje, je izjavil dr. Popp. Gimnazija bo mešana in v njo se bodo sprejemali otroci jugoslovenskih državljanov nemške narodnosti, otroci nemških državljanov, mudečih se po opravičkih ali v službi na Hrvaškem, otroci tujih državljanov, in če bo bansko oblastvo dovolilo, tudi izvesten odstotek otrok hrvatske narodnosti in drugih slovanskih narodov. Na vprašanje ali je to edina nemška gimnazija v Jugoslaviji, je dr. Popp odgovoril, da bo te dni odprta nemška gimnazija tudi v Novem Virbasu. Mi smo hvaležni za to naklonjenost in ostanemo tudi v bodoče to, kar smo bili prej, poštene državljanji kraljevine Jugoslavije in sinovi hrvatske domovine, je zaključil dr. Popp svojo izjavo.

* **Po 41 letih se je oglasila. L. 1899 je brez sledu izginila iz Kut pri Mostarju tedaj 16-letna Fata Omanovičeva.** Muslimani v Bosni in Hercegovini so bili tedaj prepričani, da je Fata nekdo odvedel in jo dal prisilno krstiti. Takoj so se začeli tedajšnji muslimanski veljaki posvetovati o tem, kako bi pri oblastvih dosegli, da bi se spoštovala njunova verska samouprava in da bi se zana-prej preprečili ponovni primeri prisilnega pokristjanjenja muslimanskih otrok. Nastalo je tako imenovano Džabičovo uporniško gibanje, ki so ga avstrijska oblastva s silo zatrla. Zdaj po 41 letih, ko se je že vse pozabilo, pa je Fata Omanovičeva nenadno živa in zdrava pisala svoji sestri. Prosila jo je, naj jo ona in njen brat obiščeta v Ljubljani, kjer živi pod imenom Darinka, poročena z upokojenim tajnikom Kmečke posojilnice g. Prijateljem. Omanovičevi so bili veseli, da se jim je sestra oglasila, muslimanska javnost v Mostarju pa je prepričana, da se bo zdaj pojasnilo ozadje dogodka, ki je tako hudo razburilo hercegovske in bosanske muslimane.

ima, visokega rodu je in zelo izobražena.»

»Vsa čast, dragi stric... toda nanjo ne mislim. Ona bi bila bolj za vas...«

»Nesrečnik, ali ne veš, da sem dvajset let starejši od nje? Toda saj te ne silim, da vzemi njo. Naj bo katerakoli druga, samo iz poštene družine mora biti. No, povej mi, katero si si izbral! Opiši mi njene kreposti! Verjemi mi, da bo dobila takšno poročno darilo, kakor o njem niti ne sanja!«

»Daleč sem še od tega. Ras sem si nekaj izbral... toda ne vem še, ali me bo deklica sploh marala. Preden se odločim, moram še dobro spoznati njen značaj, njene napake...«

»Mislim, da hočeš samo zavlačevati. Toda jaz ne bom dolgo čakal. Dal ti bom rok, ki bo meja moje potrpežljivosti.«

»Stric, le nekaj dni še počakajte!«

»Poslušaj me! Tri mesece časa ti dam. Če boš takrat še zmerom samec, se jaz oženim. Zdaj na pojdi, da ti pokažem konja, ki sem ga včeraj kupil! Povedal mi boš, kako ti je všeč.«

III.

Tisto noč je bila gospodična Orcivalova zelo vznemirjena. Policija je zapustila njeno palačo šele ob štirih, Goliminovo truplo pa so odnesli ob petih.

Vstala je okoli poldneva, kakor Gaston, ki pa mu je pisala, še preden je legla. Trdno je upala; da se ji bo Gaston prišel zahvaliti in da se bo morda pomiril z njo. Čakala je, toda Gastona ni bilo.

Okoli tretje ure je Marica javila, da je prišel neki gospod.

»Nikogar ne bom sprejela,« je hladno odgovorila Julija.

»Toda gospod mi je rekel, da vam mora povedati nekaj zelo tehtnega.«

»Don José Simancas, general peruanske republike.«

Julija je pogledala posetnico in brala:

»Kakšen človek je?«

»Zelo imeniten. Menda je bogat. Meni je stisnil zlatnik v pest.«

»Kaj, vraga, le hoče?«

»Morda prihaja zaradi Golimina?«

»To bi utegnilo biti. Privedi ga v salon. Če pride med tem gospod Darcy, naj me počaka.«

Marica je šla, Julija je pa čez pet minut stonila v salon.

»Čemu naj pripišem čast, da prihajate k meni, gospod general?« je hladno vprašala.

Simancasov obraz ji ni pustil najboljšega vtiska. Mislila je, da utegne biti kakšen preoblečen policijski vohun.

»Gospodična, nisem ne upnik, ne berač, ne tat. Prosim vas, da sedete in tudi meni dovolite isto.«

»Gospod, upnikov nimam, beračem deli miloščino moj sluga, tatov se ne bojim. Prosim vas pa, da mi takoj poveste, kaj vas je privedo k meni.«

»Nisem vas mislil žaliti, gospodična. To mi boste, upam, verjeli, če vam povem, da sem se boril skupaj z ubogim Venceslavom.«

»Ne razumem vas, gospod.«

»Z Goliminom, ki je doživel tako žalosten konec.«

»Kaj briga to mene?«

»Briga vas, gospodična. Vse Goliminove skrivnosti poznam.«

»Njegove skrivnosti mi niso nič mar. Prosim vas, torej, povejte mi, kaj želite!«

»Vedel bi rad, ali je vam izročil neka pisma. Pisma raznih osebnosti, ki bi se znašle

v zelo nerodnem položaju, če bi dobil ta pisma nepoklican človek v roke.«

»In te osebnosti so vas poslale k meni?«

»Morda, zaradi grofa vas prosim, da mi ta pisma izročite.«

»Ali je to vse?«

»Vse. Če imate pisma vi, vam zanje plačam, kolikor zahtevate. Vedeti morate, da sem zapustil svojo domovino, ker se ni posrečila zarota, ki sem ji bil na čelu. Golimin je bil moj tovariš pri tej zaroti. Zeleli smo se vrniti v Limo, da dvignemo uoor. V teh bismih je naš načrt, imena zarotnikov... in če bi padla v roke policiji...«

»Mislim, da ste mi zdaj vse povedali.«

»Bogat sem. Lahko plačam, kolikor hočete...«

»Dovolj, gospod. Pustila sem vas govoriti, da sem zvedela, kako daleč sega vaša predrznost. Kaj sanjate o nekakšni zaroti v Peruju! Če je imel Golimin takšna pisma, se potrudite na policijo in tam jih boste dobili...«

»Goliminova obleka je torej...«

»Menda ne mislite, da so ga golega odnesli iz moje hiše. Zdaj pa prosim, da me zapustite!«

Čeprav je rekla Julija te besede zelo odločno vendar niso zmedle gospoda Simancasa. Samo gledal jo je.

»Oprostite mi, gospodična, zmotil sem se. Francozi radi ogovarjajo ženske, a mi tujci...«

»Gospod, ne bodite nesramni!«

»Bog nas varuj, gospodična! Prosim vas, da samo pomislite v kakšnem strašnem položaju se nahajajo moji rojaki. Goliminova ljubzenska pisma me ne brigajo. Meni je pri srcu samo skrivnost naše zarote.«

* **Mariborčan 100letnik.** Bivši mariborski mestni zdravnik g. dr. Josip Urbaček je dosegel 100 let. Dr. Urbaček je najstarejši Mariborčan. Rodil se je v Brnu l. 1840. Slavljenec je menda najstarejši zdravnik v Jugoslaviji. L. 1869. je bil imenovan za železniškega zdravnika v Mariboru, l. 1872. pa za mestnega zdravnika in je opravljal to službo do leta 1919., ko je stopil v pokoj. Slavljenec je dobrosrčen mož, ki rad podpira mariborske ubožce. Najstarejšemu Mariborčanu želimo še vrsto let!

* **Obiranje hmelja v Savinjski dolini** se je ta teden začelo. Hmelj se je zadnje dni lepo popravil in dobro kaže. Obiralke hmelja so iz raznih krajev Slovenije.

* **Otvoritev pošte v Št. Danijelu nad Prevaljami.** Dne 1. septembra se odpre državna pošta v Št. Danijelu nad Prevaljami. Okoliš nove pošte sestavljajo kraji: Belšak, Dolgo brdo, Jamnica, Suhi vrh, Strojna in Št. Danijel, ki pripadajo zdaj okolišu prevaljske pošte. Pošta bo vzdrževala dnevno zvezo s pošto v Prevaljah.

* **Na cesti Zagreb—Zaprešič bodo nadzirali promet.** Na cesti Zagreb—Podsused—Zaprešič in naprej proti Sloveniji bodo zaradi številnih nesreč, ki se dan za dnem dogajajo na tej cesti, začeli nadzirati promet. Posebne straže bodo nadzirale voznike, da bodo vozili po predpisih, z dovoljeno brzino in s potrebno obzirnostjo. Vsak prestop bo najstrože kaznovan. Tudi po naših cestah bi podobno nadzorovanje bilo prav umestno.

* **Napol zastoj se boš vozil in še nagrado mogoče dobiš,** če posetiš jesensko prireditev Ljubljanskega velesjema »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra. Na državnih železnicah bodo imeli posetniki polovično voznino. Vozna olajšava bo veljala za prihod v Ljubljano od 26. avgusta do 9. septembra, za povratek pa od 31. avgusta do 14. septembra. Ko se napotiš z doma, zahtevaj na domači postaji ali pri »Putniku« mimo vozne karte še rumeno železniško izkaznico, ki stane 2 din. Na velesjemu kupiš vstopnico in tam ti potrdijo v železniški izkaznici, da si bil na velesjemu, potem se boš pa lahko peljal nazaj z istim voznim listkom, s katerim si prispel v Ljubljano. Ob povratku je treba dati na ljubljanski postaji vozni listek žigosati. Velesjemska uprava je pripravila posetnikom spet lepe nagrade: motorno kolo, radijski aparat, šivalni stroj, harmoniko, mnogo koles, preproge, pohištvo, brzoparilnik, otroški voziček, več ur, vino,

žganje, pivo, rogaško slatino, kravate, izlete s parnikom v Kotor in nazaj, številna bivanja v kopalniških, letoviških in zdraviliških. Nagrajenci bodo izžrebani 9. septembra popoldne na razstavišču. Na kupon vstopnice napiši svoje ime in ga vrzi v zapečateno žaro ob glavnem vhodu na velesjemu. Če prijetno pričakovanje, da se ti pri žrebanju nasmehne sreča, je nekaj vredno.

* **Celo drva bomo letos uvažali.** Čudno se sliši, a vendar je res, da bo naša država letos uvažala drva iz Rumunije. Letošnja zima je bila zelo ostra in izžrpane so bile vse zaloge drv. Da bi ne nastalo občutno pomanjkanje drv, se bodo drva tudi uvažala iz Rumunije, in da bi se preprečila spekulacija, so bile cene drv v prodaji na drobno maksimirane.

* **107 let je stara.** V Podgoraču blizu Bjevolara živi 107 let stara Sofija Kiševa, ki je še vedno čila in zdrava. Mladina se rada zbira okrog nje, ker zna lepo pripovedovati o svojih doživljajih. Dobro se še spominja madžarske revolucije l. 1848.

* **Potres v Zagorju.** Pišejo nam: V petek zvečer okoli pol 22. smo začuli v Zagorju podzemsko bobnenje, ki so mu sledili trije kratki, a močni sunki. Drugi sunek, ki je bil slabši, je sledil čez četrto ure, tretji pa ob 2. zjutraj. Škode ni. Sunka so čutili tudi drugod v Zasavju, vendar menda nikjer tako močno kakor pri nas. V Hraštniku so le nekateri čutili izredno rahle sunke.

* **Bivši subotički inženjer kitajski mandarin.** Bivši inženjer v Subotici Peter Vince je pisal te dni svojemu prijatelju, živčemu v Budimpešti, iz Čukinga, prestolnice kitajske nacionalne vlade. Na Kitajskem je postal mandarin (uradnik). Subotico je zapustil leta 1915., ko je moral kot rezervni oficir na rusko bojišče, kjer je bil ujet. Leta 1917. je pobegnil iz ruskega ujetništva v Mandžurijo. Tam je kot inženjer hitro napredoval. Naučil se je tudi kitajščine in večkrat je na mednarodnih železniških konferencah zastopal Mandžurijo. Poročil se je z Japonko iz ugledne rodbine.

* **Javni vodnjak na Belskem vrhu izroččen svojemu namenu.** Pred tedni je bil slovesno izroččen svojemu namenu javni vodnjak z rezervuarjem in napajališčem na Belskem vrhu. Je to za haloške prilike, kjer je napeljava večjih vodovodnih naprav nemogoča, koristna zadeva. Vodnjak je zgradil Zdravstveni dom v Mariboru s podporo banske uprave.

* **Pet Bosancev se je vrnilo iz Francije.** V nedeljo je stopilo iz nemškega potniškega vla-

ka na mariborski glavni postaji pet mladih mož. Bili so Bosanci, ki so šli pred vojno v Francijo, doživeli tamkaj grozote vojne in se vrnili nazaj v domovino. Iz njih pripovedovanja je povzeto, da so pretrpeli mnogo hudega, ko so bili sredi vojne vihre. Vseh pet Bosancev je bilo na policiji pogoščeno. Dobil so podporo od borze dela. Omogočena jim je cenena vožnja do Bosanske Krupe, kjer so njih domovi.

* **Samomor Zagrebčana na vrhu Ojstrice.** Skupina planincev, ki se je te dni napotila proti vrhu Ojstrice v Savinjskih Alpah, je našla v neki kotanji nezavestnega mlajšega moškega. Poleg njega je ležala steklenica, iz katere je uhajal vonj po strupeni tekočini. Iz listin, ki so jih dobili pri njem, so dognali, da je bil nesrečnik 30letni Sava Velič iz Zagreba. Ker je kazal še znake življenja, so ga skušali rešiti, vendar se to ni posrečilo, temveč je Velič kmalu nato izdihnil. Pri njem so našli poslovilno pismo, iz katerega je razvidno, da ga je gnala v smrt nesrečna ljubezen.

* **Truplo dekletca so našli v Dravi.** Te dni so v dravski strugi pri Mariboru našli otroško truplo. Trupelce je že razpadalo in je zato verjetno, da je v vodi ležalo že kakih šest tednov. Zaradi tega stanja tudi ni mogoče ugotoviti, ali je bilo nad otrokom izvršeno kako nasilje. Truplo je vse obtočeno in zato sklepajo, da ga je Drava morala prinesiti od daleč, najbrž iz Nemčije. Dekletce je moralo biti staro kakih pet let.

* **Smrt pod vlakom.** V bližini studentskega gozda ob železniški progi so našli truplo kakih 30 let stare ženske. Pri njej ni bilo nikakih listin. Ker je bila tudi glava močno razmesarjena, bo težko dognati istovetnost. Orožništvo je pričelo poizvedovati, kdo je bila ženska in kako je prišla na železniški tir. Gre za vprašanje, ali je šla pod vlak v samomorilnem namenu ali pa tiči za skrivnostno najdbo kak zločin. Pri njej so našli žepni robc z monogramom MP. 10. IX, košček papirja, na katerem je imela napisano neko nemško pesem in sliko nekega moškega.

* **Pod vlak je skočil.** V Cirknici pri St. Ilju v Slovenskih gorah je 18letni hlapec Josip Gregurac iz Hrvatske izvršil samomor na ta način, da se je vlegel na tračnice in čakal, da je prisopihal tovorni vlak. Lokomotiva mu je glavo povsem zmesarila, da je bil pri priči mrtev.

* **V vodi ga je zadela kap.** V Mednem je na Veliki Šmaren izginil v valovih Save mlad neznanec. Ostali kopalci so nesrečnika po-

»Ponavljam vam, da mi o tem Golimin ni ničesar zaupal. In še enkrat vas prosim, da končava ta nesmiselni pogovor.«

»Tako, gospodična. Samo povejte mi še, kako je bil Golimin snoči oblečen.«

»Kakšno vprašanje pa je to?«

»Ne šalim se. Ali je imel morda kožuvinasti plašč?«

»Da, gospod, in verjemite mi, da ga ni meni zapustil.«

»Hvala vam, gospodična, da ste mi odgovorili. In prosim vas, naj ostane ta moj obisk pri vas taje.«

Simancas se je priklonil in šel.

Julija se je vznemirjena vrnila v svoj kabinet.

»Če bi bil od policije,« je pomislila, »bi se bil drugače vedel. V tisto zaroto ne verjamem. Golimin se ni ukvarjal s politikom. Vsekako ve ta pravi ali nepravi general, da je imel Golimin s seboj pisma svojih ljubih. Vprašanje teh pisem moram čimprej rešiti.«

Darcyja še ni bilo. Julija je poklicala svojo sobarico

»Pripravi se, da boš odnesla neko pismo.«

»Gospodična, ura je šele štiri, gospod Darcy pa ni nikoli prihajal tako zgodaj.«

»Kdo ti pa pravi, da je pismo zanj? Pojdi!«

Julija je odprla predal in vzela iz njega papir brez svojega imena.

»Začela bom z markizole«

In napisala je:

»Gospa, slučajno sem dobila v roke pisma, ki ste jih pisali grofu Goliminu. Vrnila vam jih bom. Nočem pa priti sama k vam in tudi ne šalim, da bi mi hoteli dati kaj za to, da sem vam jih vrnila.«

prvi vrsti. Oblečena bom v črno-bel domino. Tam vas bom čakala točno ob pol dveh.«

»Toda če bo sumila, da je kakšna past, in ne bo prišla? Dodala bom še nekaj besed.«

»To vam piše ženska, ki vam bo povedala svoje ime, če boste hoteli. Vratarica lože bo obveščena o vašem prihodu. Recite ji samo, da vas čaka dama, ki je v loži.«

In podpisala se je:

»Prijateljica.«

Ko je še enkrat prebrala pismo, je rekla:

»Prišla bo. Prebrala sem njena pisma. Ta Američanka ima vruga v sebi. Jaz nisem mogla nikoli tako pisati kakšnemu moškemu. Lahko bi jo mučila Golimin bi bil lahko izsilil milijon od nje za ta pisma. Tudi ta general bi jih drago prodal, če bi jih imel. Toda kaj naj pišem drugi neznanici, ki je tudi ljubila Golimina? Ona piše trezno in pametno. Če ne bi bil Golimin sporočil njenega naslova, ne bi nihče vedel, da piše ona. Njenega imena nisem nikoli čula. Bog ve, ali je samica, ali je poročena. Vsekako je razumna ženska. Ali bo ona prišla na ples v opero? Morda ji hišne razmere ne dopuščajo, da bi ponoči odhajala od doma. Toda ne morem ji pomagati. Napisala ji bom pismo kakor markizi, samo kakšno besedo bom izrečena. Markiza bo torej prišla ob pol dveh, ta meščanka pa naj pride ob eni... Zdej bom še napisala oba naslova in pismi sama oddala na pošto.«

V tem je stopila Marica v sobo.

»Kdo je?« je vprašala Julija.

»Zdravnik, ki ste ga poklicali.«

»Kaj vam doktor?«

»Ne poznam ga. Odpravi ga!«

»Ga pa bom. Toda pravi, da je prijatelj gospoda Darcyja.«

»Če je res, naj pride k meni!«

Trenutek nato je vstopil doktor Galmier. Njegova vnanost je že na prvi pogled vlivala zaupanje.

»Oprostite, gospodična, da prihajam. Toda gospod Darcy mi je rekel, da se ne počutite dobro.«

»Ali poznate gospoda?«

»Zelo dobro. Nekdo je snoči pripovedoval v klubu, kjer sva oba člana, o nesrečnem dogodku, ki se vam je primeril...«

»Tako? Ali je že snoči vedel?«

»Da, v Parizu so takšne reči hitro zvedo. V klub je prišel nekdo, ki je šel mimo vaše hiše, ko je bila v njej še policija...«

»In gospod Darcy?«

»Bil je zelo presenečen. Ali ga še ni bilo k vam, gospodična?«

»Še ne, gospod.«

»To je njegova tankočutnost. Prosil pa je mene, naj vas obiščem.«

»Ali vam je naročil, da mi kaj sporočite?«

»Nič drugega, kakor da naj pokažem na vaših živcih svojo zdravniško spretnost.«

»Ali ga boste danes še videli?«

»Zvečer vsekako.«

»Recite mu, prosim, da so moji živci čisto mirni in da ga nocoj pričakujem.«

»Jutri vam bom prinesel odgovor.«

»Dobro. Čakala vas bom ob dveh popoldne, gospod.«

»Računajte, gospodična, na mojo vdanost!«

Doktor Galmier se je priklonil in šel. Hotel je najti izgovor, da spet obišče Julijo in si prodobi njeno zaupanje. Vedel pa je, da je Gaston pretrgal vse stike z njo (Da lje)

tegnili na suho. Poskušali so ga obuditi k življenju z umetnim dihanjem, a njihov trud je ostal zaman. Iz vsebine pisma, ki so našli v njegovi obleki, so kasneje ugotovili, da je utopljenec Alojz Vrančar, star 20 let, po poklicu trgovski sodruđnik, uslužen pri trgovcu Franju Novaku na Kongresnem trgu v Ljubljani, doma pa iz Metlike. Nesrečnega Alojza Vrančarja je v vodi zadela srčna kap.

* **Nenadna smrt.** V Ljubljani je nenadno preminil trgovec, posestnik in gostilničar na Ižanski cesti g. Josip Rus. Stel je šele 60 let. Rajniki je bil dolga leta član Ljubljanskega Sokola in v mlajših letih dober pevec v zboru Glasbene matice. Enako je bil več let marljiv delavec v Združenju gostilničarjev. Bodi mu ohranjen blag spomin!

* **Tri smrtno žrtve nesreč iz ene vasi.** 21-letna kmečka mladenka Culkarjeva Micka iz Spodnje Drage, zaposlena v stiškem samostanu, je delala v kuhinji. Te dni je s svojo tovarišico Šemrovovo Micko zamesila kruh in začela pripravljati krušno peč. Ker v votlino peči ni dobro videla, je snela s kavlja premično električno svetilko z lesenim ročajem. Nenadno pa je grozno zakričala. Trenutek nato je padla na tla. Šemrovova je vsa prestrašena začela klicati na pomoč. Brž so pritekale sestre redovnice. Usodno svetilko so takoj izklopile, nezavestno Culkarjevo Micko pa so začele polivati z vodo, da bi jo obudile k zavesti. Vse prizadevanje pa je bilo zaman. Poklicani zdravnik dr. Fedran je odredil umetno dihanje, a prav tako ni nič pomagalo. — Nedavno se je smrtno ponesrečil posestnik France Žitnik. Ko se je peljal domov s kolesom, mu je na razmoleni cesti spodrsnilo in je padel s kolesom vred v jarek. Zlomil si je tilnik. Nesrečni mož zapuša vdovo in dva otroka. Usodna nesreča je doletela pred tedni tudi tridesetletno Micko Kekovo, ki je bila šele dva tedna poročena. Prav na rojstni dan svojega mladega zakonskega druga je šla po vodo in padla v vodnjak. Vsi trije navedeni ponesrečenci so bili doma iz Spodnje Drage.

* **Smrtna nesreča motociklista.** V okolici Zagreba se je smrtno ponesrečil posestnikov sin Ivan Štandeker s Pesniškega dvora pri Mariboru. S svojim tovarišem se je odpeljal na motornem kolesu v okolico in se je zvečer vračal v Zagreb. Na nekem ovinku blizu Zagreba se je na cesti zbrala skupina ljudi, ki so sklenili roke in zastavili vozaču pot, kar so storili iz hudobnosti. Štandeker se je nenadno znašel pred skupino, katere zaradi ostrega ovinka ni mogel pravočasno opaziti,

da bi motor ustavil. Zaletel se je z motorjem v skupino in pri tem padel tako nesrečno, da mu je počila lobanja. Bil je pri priči mrtev. Eden izmed moških, ki so bili v skupini in zastavili pot, je bil tudi ubit. Štandekerjev spremljevalec je bil samo laže poškodovan. Tako žalostna smrt mladeniča je zbudila splošno sočutje.

* **Smrtna nesreča mladega fanta.** Te dni je na svojem domu na Brezovici umrl 17letni kleparski vajenec Stanko Drčar. Fant je imel posebno veselje do puške, kar je zanj bilo usodno. Nabavil si je puško in jo šel v gozd preizkušat. Ker ga predolgo ni bilo domov, ga je šla mati iskat. Našla ga je vsega v krvi in nezavestnega ležati v gozdu. Puški je namreč pri izstrelku počila cev in je ves naboj namesto v veverico, v katero je streljal, zletel Stanku v glavo. Fanta so takoj odpeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Novem mestu, kjer mu pa ni bilo več pomoči. Po štirih dneh je umrl. Naj počiva v miru!

* **Prišel je po mrtveca, pa je sam umrl.** V Studencih pri Mariboru so doživeli v nedeljo nenavaden dogodek. Na vrtu gostilničarja Klanečka v Studencih je sedel zjutraj negiben pri mizi 60letni občinski sluga Ljudevit Majhenič. Domačim se je naposled zadelo čudno, da se Majhenič ne predrami. Ko so si ga bliže ogledali, so ugotovili, da je bil mrtev. Kakor je kasneje ugotovila obdukcijska komisija, je umrl za posledicami alkoholnega zastrupljenja. S tem dogodkom v zvezi se je pripetil potem drug dogodek, ki je prav nenavaden. Ko so orožniki izvedeli za smrt Ljudevita Majheniča, so obvestili o tem studenške gasilce. Takoj so šli na Kanečkov vrt trije studenški gasilci, da prepeljejo mrtvega Majheniča v mrtvašnico na studenškem pokopališču. Med njimi je bil tudi 49letni posestnik in uslužbenec v železniških delavnicah Gustav Pezdikek. Ko se je Pezdikek približal mrtvemu Majheniču, se je stresel in omahnil na tla. Obležal je mrtev. Ugotovili so, da ga je zadela kap.

* **Samomor železničarja.** V hrastovem gozdiču pri Novih Jaršah so našli visečega na nizkem hrastu starejšega moškega. Stopili so bliže in prerežali vrvi, da je truplo padlo na tla. Obešenec je 61letni železniški upokojenec Ivan Lenarčič, doma z Ježice pri Ljubljani, stanoval pa je z družino v Novih Jaršah. Kaj je Lenarčiča gnalo v smrt, ni znano.

* **Huda nesreča kolesarke.** V nedeljo popoldne se je na Brezovici pred Mravljeto gostilno zgodila huda nesreča. Marija Tonje-

va, sluškinja pri ljubljanskem lekarnarju g. Ustarju, je svoj nedeljski popoldanski počitek izrabila za izlet s kolesom v okolico. Bila je z družbo v Mravljeto gostilni, nato pa se je zapeljala z gostilniškega dvorišča na glavno cesto. Usoda je hotela, da se je prav tisti trenutek pripeljal mimo neki avto in močno treščil v kolesarko. Sunek je bil tako močan, da je vrgel kolesarko nekaj metrov v zrak, preden je padla na tla, kjer je s hudimi notranjimi in zunanji poškodbami obležala nezavestna. Nesrečnico so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Njeno stanje je resno.

* **Avto se je zaletel v družino.** Na ljubljanski cesti ob vhodu v Tržič se je v nedeljo zgodila huda nesreča. Tovorni avto, last avtomobilskega podjetnika Kovača, je bil menda na poskusni vožnji po popravilu. Nenadno pa je šofer izgubil oblast nad volanom in avto se je zaletel z ene strani ceste na drugo. Šoferja je vrglo na rob ceste, avto sam pa je zletel v družino Toneta Jermana, mojstra pri »Peku«, ki se je skušal izogniti vozilu. V silnem loku so odleteli Jerman, njegova žena in petletna hčerka s ceste in obležali med drevjem in grmovjem. Vsi trije so poškodovani, zlasti hčerka, ki ima prebito lobanjo.

* **Prostovoljna smrt na železniških tračnicah.** Upokojeni železničar 62letni Josip Reitmajer iz Črešnjevca je te dni skočil pod vlak med Pragerskim in Slovensko Bistrico. Bil je takoj mrtev, saj so mu kolesa glavo odrezala od trupla. Orožniška poizvedovanja so ugotovila, da je pokojnik že dalje časa izjavljal, da si bo vzel življenje, in sicer zato, ker mu je umrla žena, na katero je bilo zelo navezan. Na dan samomora so Reitmajerja še videli na ženinem grobu, potem je pa odšel na železniško progo, kjer ga je pri pripravah za samomor opazoval neki 12letni pastir, ki je izpovedal, kako je Reitmajer na tračnicah klečal in čakal vlak.

* **Samo za denar je šlo.** Profesor Franc Bajd se je vrnil te dni s počitnic v Ljubljano. Zelo pa se je prestrašil, ko je našel stanovanje odprto. Ze pri površnem pregledu je lahko ugotovil, da je bilo v stanovanje vlomljeno. Vlomilci so iskali, kakor je vse kazalo, le denar. Ker ga niso našli, so šli, ne da bi se bili polastili kakšne druge reči.

* **Zagreški morilec prijel v Mariboru.** V Mariboru so prijeli nekega Franca Žnidariča, ki je v Zagrebu umoril svojo ljubico gostilničarko Kličkovo. Ko so mu zastavili vprašanje, zakaj je umoril Kličkovo, je Žnidarič povedal, da je izvršil zločin zaradi tega, ker ga je Kličkova gmotno čisto uničila.

EMILIO SALGARI IZGNANCI

12

»Da, če bi imela to listino, bi bila 'ahko dalje potovala.«

»Nihče vas ne bo oviral. Kakor hitro pripemo v Irkutsk, boste lahko nadaljevali pot na sever.«

»Zamudila pa sem po nepotrebnem več dni.«

»Zelo mi je žal. Toda če bi drugače ravnal, bi me takoj poslali v rudnike.«

»Ah, kdo vas bo neki takoj ovadil guvernerju.«

»Kdo? Celo moji lastni vojaki! To store za deset rubljev. Sicer jih res nadzorujem, a oni nadzorujejo mene.«

»Narednik, ali vam še smem natočiti kozarček?«

»Predobri ste! Da, natočite še kozarček tega ognja, da mi pregreje grlo! Cele sode te pijače bi lahko popil.«

Toda namesto da bi si natočil kozarec, je zgrabil obglavljeno steklenico in jo nagnil ne glede na to, da bi si bil lahko prerezal jezik na razbitem vratu steklenice. Ko je odložil prazno steklenico, je padel kakor zadet od strele na tla. Z napol odprtimi očmi je potem s tal zrl v mladenko.

»Kaj vam je?« ga je vprašala mladenka navidezno vsa v skrbeh.

»Ne vem. Tako mi je, kakor bi se soba vrtela okoli mene in kakor da pleše peč. Vaše žganje je ... odlično, vendar mi je zlezlo v noge in ...«

»Kaj hočete reči?«

»In če se ne bom mogel gibati, boste ... pobegnili!«

»Kaj pa mislite! Kaj ne slišite tuljenja volkov?«

»Da,« je zajecjal, »volkovi, medvedje ... vsi so lačni, vsi žejni ... Daj mi pijače, mala golobica ... Zgorel bom!«

»Kar spite, dragi gospod! Mislim, da tudi vaši ljudje spijo.«

»Kaj, moji ljudje spijo. Potepini salamenski spijo?«

Ko je v svo silo obrnil glavo proti peči, je vidil štiri vojake na enem kupu ležati na tleh. Ko čep pijani so spali in smrčali, da so se tresle stene.

Pri tem pogledu ga je za trenutek obšlo spoznanje. Nenadno mu je postalo jasno, zakaj ji — je potnica tako velikodušno dala zalogo žganja na razpolago.

»Kaj je zaklical. «Uiti nam hočejo! Mladenka je privlekla na svetlo revolver.

»Ne gani se, sicer bom streljala!« je rekla z odočnim glasom in je pomerila proti pijanemu kozaku.

Ta je vstal in poskušal zamahniti s sablo. Tedaj pa se je nenadno postavil predenj Dimitrij.

Čeprav je bil poljski sluga že prekoračil pedeset let let, je bil še izredno močan. Bil je široke postave in imel je ječlene mišice.

Ne da bi bil rekel besedico, je vzdignil

pest in z vso silo udaril kozaka po glavi.

Narednik-vodnik se je spet zvrnil po tleh in obležal ko ubit.

»Dimitrij, kaj si storil!« je vzkliknila mladenka očitajoče.

»Le nika se ne bojte!« je rekel Poljak.

»Ni ga podrla moja pest, temveč žganje. V štiriindvajsetih urah bo pijanec spet živahen, kakor je bil prej!«

»Zdaj pa se naglo odpeljimo!« je rekla Marija. »Kakor hitro se vojaki zbude, nas bodo zasledovali. Nismo storili prav, ko smo potovali po Vladimirk. Če bi se vozili križem po stepi, bi nam bilo prihranjeno to neprijetno srečanje.«

»Naj nas zasledujejo! Ko se zbude, bomo že daleč proč.«

»Ali se ne moremo takoj odpeljati?«

»Voznik še zunaj gleda, gospodarica, če ne preži na nas še kaka druga nevarnost. Boljše bi seveda bilo, če bi počakali dneva, ko se bodo volkovi spet umaknili v gozdove.«

»Ne smemo čakati, Dimitrij! Rada bi že kmalu videla svojega ubogega brata! Bog ve, kako se mu godi!«

»Samo pogum! Tudi meni je hudo, če pomislim na tisto strašno noč, ko so nam ugrabili polkovnika.«

V tem trenutku je vstopil Fedor.

»Ni mogoče, da bi se zdaj odpeljali! Zveri so obkrožile vso etapo. Kakšnih 200 jih bo. Zraven tega pa divja silni snežni vihar.«

»Še bolj pa se je bati druge nevarnosti. Snoči sem slišal v Nižnem Udinku, da pričakujejo novo jetniško kolono. Torej bo zelo kmalu prispela sem eskorta.«

»To je vzrok več, da moramo takoj odpotovati!« je rekla Marija.

* **Živini para trebuhe.** Po podgorjanskih vaseh se klata nasilnej, ki mrcvari živino in ji para trebuhe. Doselej je opravil svoje osiudno delo v dveh krajih. V Selu pri Stopičah v šmihelski občini je pri posestniku Francu Turku ponoči prepral trebuh telici in ovci. Pri posestnici Mariji Novakovi pa je trem ovcam prerezal trebuhe. Orožniki iščejo zločinca.

* **Na debelo je kradel drva.** Te dni je ljubljanska policija prijela 26letnega Maksa Muleja iz Ribnega pri Bledu, ki je pripeljal poln tovorni avto bukovih drv v Ljubljano. Iz tega, kar je povedal pri zasliševanju na policiji, je razvidno, da si je pridobil že veliko prakso v kraji drv na debelo. Drva, ki jih je pripeljal v Ljubljano, so bila last Ivana Gartrože iz Sp. Zadobrove. Vse kaže, da je Mulej zagrešil še več takih tatvin, čeprav priznava samo gornje tri. Prevažal mu je drva najet avtomobilski prevoznik, ki ni niti slutil, da je bilo blago ukradeno.

* **Vlomilec Sever aretiran.** Zločinec Anton Sever z Ježice se je potepal zadnji čas v kamniškem okraju, kjer je izvršil več vlomov in tatvin. V kamniški občini je vlomil med drugim v lovsko koč odvetnika dr. Benkoviča iz Ljubljane. Ker je imel Sever po vlomih spet denar, zakaj nakradeno blago je hitro nekje prodal, si je poiskal deklet. Z dekletom je bil v Suhadolah pri Komendi in na debelo zapravljal denar v njeni družbi. Kasneje sta oba izginila nazaj proti Kamniku, kjer so orožniki zvedeli iz dekletovih ust, v kakšni družbi je bilo. Ko so ugotovili, da se je Sever umaknil nekam proti Stranjam, so mu brž sledili s kolesi in ga res aretirali v neki gostilni. Orožniki so ga trdo uklenjenega prignali na orožniško postajo v Kamniku, potem pa odvedli v zapore ljubljanskega sodišča, iz katerih je bil pred časom ušel.

* **Brezplačno pošljemo vsakomur** popularno knjižico o navodilih za preporod, duševni in telesni. Zahtevajte: Beograd, Masarykova št. 9.

* **Za lep znesek ga je epcharil.** H ključavničarju v železarni v Storah Hriberniku Karlu je prišel nedavno strojni ključavničar v delavnicah državnih železnic Satler Ivan iz Zagreba ga začel pregovarjati, da zapusti službo v Storah in gre v državno. Hribernik je bil pripravljen, Satler pa je zahteval od njega, naj mu da 2100 din, češ da jih potrebuje za podkupnino nekega uradnika, ki bo priskrbel službo. Hribernik je dolgo čakal na službo zastoj. Satler se je ponovno pojavil

»V smrt pojdemo, gospodarica, če zdajle odpotujemo, toda na vaš ukaz bom napregel konje.«

»Neka misel mi je padla na um«, je nedavno menil Dimitrij. »Morda le lahko uide-mo zverem.«

»Kako? Govori! Pripravljena sem na vse!«

»Kolikoj konj imajo kozaki v hlevu, Fedor?«, je vprašal Dimitrij voznika.

»Pet.«

»Več kakor dovolj!« je veselo vzkliknil sluga. »Ti konji naj bodo za plen volkovom, ko bomo bežali s trojko!«

Ko so se prepričali, da so vojaki krepko spali, so šli skozi hodnik in dospeli v velik, umazan, temen prostor, ki je sicer služil za prenočišče jetniških kolon. Tu so imeli vojaki svoje konje. Bili so grde, kuštrave živali, ki so bile tako suhe, da so jim štrlele kosti iz teles. Na drugem koncu prostora je stala trojka. Trije polnokrvni konji Poljakinje so bili že vpreženi. Tolkli so nemirno s kopiti ob tla, ko so slišali tuljenje volkov.

»Moj načrt je tale«, je dejal Dimitrij.

»Volkovi so tako blizu, da se bodo takoj vrgli na nas, kakor hitro stopimo na prosto. Zato poženimo pred seboj dva kozaška konja. Ko ju bo divje krdelo preganjalo, se naglo odpeljimo. Tako jim bomo prišli precej naprej!«

»Uboga konjiča bodo požrli.«

»Boljše je, če požrejo živali kakor pa vas, gospodarica! Pripravljeno moramo imeti tudi orožje!«

Obe živali sta se obupno branili, ko su ju gonili na prosto, kakor bi slutili svojo usodo. Slišali sta rjojenje volkov, ki so že stali pred vratmi etapnega poslopja. Živali sta divje odskakovali in se tresli.

pri Hriberniku pred kratkim in ga spet nagovarjal, naj mu posodi 2000 din. To se je Hriberniku čudno zdelo in je prošnjo odbil. Kmalu je tudi ugotovil, da ga je Satler epcharil. Satlerja so izročili sodišču.

* **Vlomi v Savinjski dolini.** Pred dnevi so neznani zlikovci vlomili ponoči v trgovino Jelenove Matilde v Lokah pri St. Juriju ob Taboru in odnesli več kilogramov kave, sladkorja in tobaka. Pod oknom so bile vidne ženske pete, po čemer sodijo, da so vlomile najbrž ciganke. Isto noč so skušali vlomiti v trgovino Vebra Rafaela v Ojstriški vasi. Ropot pa so slišali domači in zlikovce pregnali. Eden izmed zlikovcev je izgubil čevlje. Po raznih znakih sodijo, da so zlikovci cigani, ki se klatijo zadnje dni po dolini.

* **Preselila se je v Ljubljani dopisna trgovska šola** v svoje nove prostore na Kongresni trg 16-II (poleg uršulinske cerkve). Tamkaj sprejema stranke med uradnimi urami od 10. do 11. dopoldne ter vrši vpis. Kakor znano poučuje ta šola po dopisovanju svoje učence doma trgovske predmete (knjigovodstvo, računstvo, stenografijo itd.) ter tuje jezike (nemščino, italijanščino, francoščino in druge).

* **Sprejem mladeničev v strojno mornariško šolo** v starosti od 15 in pol do 18 in pol leta in v strokovno mornariško šolo v starosti od 16 do 18 let. Rok za prijavo je do 31. avgusta. V pehotno podoficirsko šolo v Beogradu, Bileči in Zagrebu v starosti od 18 do 21 let. Rok za prijavo je do 10. oktobra. Vsa zadevna pojasnila dobite pisмено ali ustno: Koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v. pok., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor priložite kolek za 10 din.

Ženski vestnik

Nekaj nasvetov materam

Ako krvavijo otroci iz nosa, vzemite košček vate, jo namočite v raztopino antipirina (dobite v lekarni za nizko ceno) in jo vtaknite v krvavečo nosnico. — Čaj iz posušenih borovnic je dobro sredstvo proti driski. — Večerja otrok ne sme biti pretežka, ker sicer otroci ne morejo spati. — Če dobiva otrok zobe in odklanja hrano, ne silite ga, da je. Ako mu boste vsilili hrano, bo blijuval.

»Pozor!« je vzkliknil Dimitrij. »Zveri prav lahko vdrejo v sobo!«

»Sprejela jih bom s puško!« je neustrašeno rekla Marija.

»Fedor, daj mi eno izmed vozniških svetilk in krepko drži med tem oba konja, dokler ne odprem vrata!« je rekel Dimitrij.

Z vso močjo se je Dimitrij uprl v težki prečni tram, ki je zapiral vrata. Da bi volkove oslepil, je s svetlo lučjo svetilke nenadno posvetil vanje.

Ko so volkovi, ki se kakor vse divje živali boje luči, zapazili inenaden žar, so se umaknili.

Ta trenutek je porabil voznik in izpustil oba kozaška konja. Marija Fedorovna je za njima še ustrelila v zrak, da bi ju pognala v hitrejši tek.

S silno hitrostjo sta zdirjali ubogi živali čez belo snežno ravnino.

Volkovi so jima sledili s strašnim tuljenjem. Kmalu so bežeča konja in njuni zasledovalci izginili v vrtincu snežink.

»Zdaj moramo nemudno odpotovati«, je rekel Dimitrij. »Ta divji lov ne bo preveč dolgo trajal. Dobro bi bilo, če bi konja povedla zveri v drugo smer.«

Voznik je že sedel na kozlu ter držal vajeti in bič v rokah. Marija se je zavila v kôžuh in si položila čez noge toplo kožnato odejo, ki jo je bil iz kovčega privlekel Dimitrij. Puško je postavila poleg sebe.

Pravkar se je hotel Poljak vnesti poleg gospodarice, ko je nenadno opazil na koncu hodnika neko senco.

»Pri Sveti devici varšavski«, je vzkliknil, »narednik-vodnik prihaja!«

Prišel je še ob pravem času. Zbudila sta ga bila rezgetanje konj in divje tuljenje volkov.

Dajte mu v tem času sadne sokove, grozdje, kisló mleko, nastrgan sir in podobno. — Ako hočete ohraniti hčerki svetle lase, jih umivajte z vodo, v kateri ste skuhalí hmelj in kateri ste dodali kavino žličko kafrinega alkohola.

Kako najlepše uspevajo cvetice v lončkih

Redke so hiše na Slovenskem, kjer ni na oknih cvetic v lončkih. Lepa je ta navada in prav je, da bi se še bolj razširila. Naj podamo dekletom in ženam navodila, kako je ravnati s cveticami v loncih. Pogoji za uspevanje vsake rastline so prostor, zrak in svetloba. Zato morajo imeti cvetice v loncih dovolj vsega tega. Kar se prostora in zraka tiče, se nad našimi gojiteljicami cvetic v loncih ni baš pritoževati, toda svetlobe imajo te cvetice pogosto premalo. Brez svetlobe ni življenja, zato potrebujejo tudi lončnice veliko svetlobe. Postaviti jih moramo na dobro razsvetljena okna ali pred okna na razne podstavke na sončni strani sobe. Tudi posoda za lončnice je važna. Najboljša posoda so žgani lonci iz gline, ker so luknjičavi in prepustljajo dovolj zraka skozi stene. Loščeni, stekleni in kovinski lonci niso priporočljivi; v njih cvetice rade usahnejo. Vsak lonec imej na dnu luknjico, da se lahko voda pri zalivanju odceja.

Vsak lonec, ki naj ne bo premajhen, če ima rastlina velike korenine, naj stoji na podstavcu, ki lovi vodo, ki se odceja iz lonca. Podstavca naj ima na notranji strani dna vzvišene robove, na katerih stoji lonec, da nabrana voda ne doseže lončenega dna, ker bi se sicer prst zmčvirila in skisala.

Velike važnosti je prst, v katero sadimo lončnice. Od prsti sta odvisna rast in razvoj cvetic. Navadno se uporablja vrtna prst, ki je dobra, ali najboljša prst je kompostnica, ki se napravlja nalašč za lončnice.

Naredi se na tale način: Na suhi travnati ledini narežemo z lonato kose prsti, ki jih nato obrnemo, tako da je trava spodaj. Posamezne kose prsti položimo na kup in pustimo kup tako pol leta, da se sesede. Nato ga prerahljamo, kar se vsakega pol leta ponovi. V dveh letih tak kup popolnoma sprhni. Na isti način narežemo v gozdu prsti z listjem vred in jo spravimo na kup. Kup se vsakega pol leta prerahlja, da sprsteni listje, kar se zgodi v dveh letih. Istočasno napravi-

K sreči je bil sam, ker se mu ni bilo posrečilo zbuditi vojake. Bil pa je vendar tako pijan, da se je komaj držal na nogah. Oborožen je bil s puško.

Ko je zapazil trojko in v njej potnike, je vzdignil orožje in zakričal z vso močjo:

»Stojte, sicer bom streljal!«

Dimitrij se je naglo postavil pred mlado gospodarico, da bi jo varoval s svojim telesom.

»Udari z bičem po konjih, Fedor!« je zaklical.

Voznik je zamahnil z bičem po živalih in pognal. Trojka je sunila v obe krili vrat in zdirjala v noč.

Marija in njen sluga sta imela pripravljeno orožje za obrambo.

»Prekleti psi!« je zakričal kozak.

Nato je počil strel.

Iz daljave deset do dvanajst korakov bi bil strel gotovo zadel svoj cilj, če ne bi bil strelec pijan. Tako pa je krogla razbila samo zvonček pri brzdah srednjega konja.

Dimitrij je hotel pomeriti s puško na napadalca, toda Marija mu je to ubranila:

»Pusti ga! Ne bomo ga umorili!«

Konji so tekli zdaj pod krepkimi udarci biča v najhitrejšem diru po Vladimirkí.

Kozak jih je hotel zasledovati, toda njegove moči so ga zapustile. Padel je po dolgem v sneg.

Se preden je mogel vstati, so ga napadli trije ali štirje volkovi, ki so prežali na žrtve v bližini etape.

Skozi divjanje burje se je zaslísal strahoten krik.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašala mladenka.

Dimitrij je pogledal proti etapi.

»Mislim, da je narednik-vodnik postal žr-

na to obrnemo, tako da je trava spodaj. Posamezne kose prsti položimo na kup in pustimo kup tako pol leta, da se sesede. Nato ga prerahljamo, kar se vsakega pol leta ponovi. V dveh letih tak kup popolnoma sprhni. Na isti način narežemo v gozdu prsti z listjem vred in jo spravimo na kup. Kup se vsakega pol leta prerahlja, da sprsteni listje, kar se zgodi v dveh letih. Istočasno napravimo kupček govejega gnoja in ga potrosimo s prstjo krtin; kup je tudi treba večkrat prerahljati. Dalje poiščemo drobnega peska, ki ga dobro izperemo, in naposled še malo ogljenega zdroba. Iz teh petih snovi naredimo najboljšo lončno kompostnico, ako vzamemo štiri dele gori omenjene prhle travniške prsti, tri dele gozdne prsti, tri dele predelanega govejega gnoja, en del izpranega peska in en del ogljenega zdroba.

Taka naprava prsti za lončnice je sicer dolgotrajna, vendar uspevajo v njej cvetice najlepše.

Na koncu naj še omenimo, da je treba prst vsaj vsako drugo leto previdno izmenjati.

Za kuhinjo

Preprosta juha. Deni v kozico dve žlici masti. Ko je vroče, dodaj pol korena, četrt čebule, košček zelene, koreninico peteršilja in četrt žemlje. Vse to mora biti zrezano na tanke kolesčke. Premešaj, da zarumeni, nato pa zalij s tremi litri vrele vode, prideni še nekaj celih zrn popra, malo muškarnega cveta in toliko soli, kolikor ti prija po okusu. Vre naj približno pol ure. Nato precedi in zakuhaj v juho rezance ali kar hočeš.

Janežev kruhek. Mešaj pol ure devet rumenjakov in 16 dekagramov sladkorja. Nato primešaj eno žlico v moko stolčnega in presejanega janeža. Napravi iz devetih beljakov trd sneg in ga z 21 dekagrami moke rahlo primešaj. Vse skupaj deni v podolgast model in peci počasi eno uro.

Solata s slanino ali pa s kislo smetano. Zdaj, ko ni dovolj olja, lahko napravimo solato s slanino ali pa s kislo smetano. Solato očistimo, dobro operemo in stresemo na rešeto, da se odcedi. Nato jo denemo v skledo, potresemo nekoliko s soljo ter dodamo malo popra in dosti na drobno sesekljane čebule. V ponvi ocvremo 8 do 10 dekagramov dobro okajane slanine. Ko je že dovolj ocvrta, dodamo v ponjo pet do šest žlic kisa in pustimo, da se slanina nekoliko prekuha s kisom. Nato denemo ponjo na kraj štedilnika. Ko je slanina s kisom ohlajena, jo zlijemo na solato, nekoliko zmešamo in hitro nese-

mo na mizo. Dobro je tudi, če dodamo solati še nekoliko tankih kolobarčkov salame, kar izboljša okus. Čim več je slanine in čim več je ocvirkov, tem boljša je solata. Solata s kislo smetano je tudi prav dobra. Očiščeno in dobro oprano solato denemo v veliko skledo, potresemo malo s soljo in polijemo s kislo smetano. Ko zliješ smetano na solato, moraš solato malo pomešati. Čim več deneš smetane na solato, tem okusnejša je solata.

Praktični nasveti

Zatiranje mravelj v stanovanju. Mravelje se zbirajo navadno na takih krajih, kjer dobe kaj hrane. Skozi okna lazijo v kuhinje in shrambe, kjer dobe hrane v izobilju. Če jih hočete odpraviti, morate najprej poiskati njihov dom. Slediti jim morate po poti, odkod prihajajo. Ko ste izsledili mravljišče, ga uničite s kropom in prekopljete. Če pa mrav-

ljišča ne morete najti, ker je predaleč ali zelo skrito, tedaj napravite sladkorno raztopino in v njej namočite gobo. To položite na njih pot. Kmalu se bo v gobi nabralo polno mravelj. Tedaj vrzite gobo v krop, da mravlje poginejo. Potem gobo iztisnite, odstranite iz nje mrtve mravlje in ponavljajte to past tako dolgo, dokler ne bo več mravelj po isti poti. Dobro je tudi zadelati vse špranje v sobi, da ne morejo nadležne živalce skozi nje.

Kaj narediš, da paradizniki hitreje zorijo. Letošno vreme ni naklonjeno zorenju paradiznikov. Če hočete, da vam paradizniki hitreje dozorevajo, odstranite odvišne poganjke, ki senčijo plodove. Tudi vršičke prikrajšajte. Glejte, da bo imelo solnce pristop do plodov, pri tem pa ne strižite zdravih listov, ki so za zorenje nujno potrebni.

Spremembe glede podpor rodbinam vpoklicancev

Ministrski svet je predpisal uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o podporah rodbinam oseb poklicanih v vojaško službo. Spremembe so v glavnem naslednje:

Členu petemu uredbe se doda določba, ki pravi, da se rodbinam vpoklicancev, ki so umrli na vojaških vajah, dodeli podpora tudi za čas treh mesecev po smrti vojnega zavezanca, če nimajo pravice na pomoč ali podporo po kakšnem drugem zakonskem predpisu. Člen sedmi ured. je dopolnjen z določbo, ki pravi, da lahko prošnjo za rodbinsko podporo predloži vojni zavezanec preko vojaške edinice, v kateri služi, pri čemer označi osebe, za katere zahteva podporo. Take prošnje mora vojaška edinica brez odlaganja poslati občini, v kateri stanuje rodbina vojaškega zavezanca, s poročilom, da je vojaški zavezanec v vojni dolžnosti in za kakšen čas je pozvan. Občinska uprava pozove v tem primeru označene osebe, da dajo svojo izjavo.

V členu 9. so dopolnjene določbe, ki se tičejo odborov za podpore in njih vzdrževanja. Sreska načelstva, odnosno mestna poglavarstva, so dolžna nositi vse pisarniške stroške teh odborov in skrbeti za potrebne prostore. Če v kraju, kjer je sedež odbora za podporo, ni sreskega načelstva, pade ta dolž-

nost na krajevno občino, ki lahko od ostalih zainteresiranih občin zahteva povračilo izdatkov.

Važna je nova določba (čl. 10.), ki pravi, da mora odbor za podpore izdati odločbo v treh dneh, če ni potrebna dopolnitev dokazov. Člen 14. se dopolni z določbo, da mora prosilec, ki se zavrne, vložiti pri odboru za podpore pritožbo pisмено ali na zapisnik v roku 15 dni.

Novi člen 18a določa, da se z globo 50 do 500 din kaznujejo odgovorni samoupravni organi, ki pravočasno in pravilno ne dostavijo prošnje pristojnemu odboru za podpore ali nemarno in brezvestno vrše poverjeno jim nalogo. Z isto kaznijo se kaznuje tudi član odbora iz vrst občinskih odbornikov ali občinskih uslužbencev, ki brez upravičljivega razloga ne pride na sejo odbora.

LOVSKA

Trgovec: »Zelite dvocevno ali enocevno puško?«

Nedeljski lovec: »Dajte mi enocevno, saj vendar ne morem meriti na dva zajca naenkrat.«

Postani in ostani član

Ciril Metodove družbe!

tev volkov. Vidim blizu etape človeško telo, ki se oteplje zveri.

Marijina prva misel je bila, da bi mu šla na pomoč, toda pomoč bi prišla že prepozno.

Tedaj so zaslišali drug obupen krik, še strašnejši, kakor je bil prvi. Nato so sledili strelji in tuljenje volkov.

Marija je prebledela. »Strelji? Kaj nas sledujejo?«

»Poženi, Fedor!« je zakričal Dimitrij.

Trije krasni konji so se pognali v tek, da je bilo videti, kakor bi s perotmi leteli čez stepo. Njih oči so se iskriale, njih griva je vihrala v vetru. Pena se jim je delala pred gobci.

Pokoncu je stal voznik, v levici je držal vajeti, z desnico pa je vihtel bič.

»Naprej, golobičice! Tecite, tecite!«

Marija in njen sluga sta še zmeraj gledala nazaj. Nepričakovani strelji iz pušk so ju bili skrajno vznemirili.

Kdo je bil neki prišel na pomoč naredniku? Morda kaznjenjska kolona? V tem primeru bodo trojko z begunci gotovo zasledovali.

»Nemogoče je, da bi bili jetniki že prisrli do etape«, je menil Dimitrij. »Pri takem snežnem metežu gotovo še niso zapustili Nižnega Udinska!«

»Kaj so se morda pijani kozaki zbudili in streljali?«

»To ni verjetno. Preveč so se ga naložili. Tako hitro jih pijanost ni mogla miniti. Naše žganje je bilo tako močno, da bi mene usmrtilo, če bi ga toliko spila, kolikor ga je kakšen izmed kozakov spravil pod streho.«

»Kdo pa je potem streljal?«

»Ne razburjajte se, gospodarica! Mi jim bomo ušli! Naši konji krasno tečejo. Takšnih nimajo v Sibiriji!«

»Toda brzojav je še hitrejši, Dimitrij! Kakor hitro prispemo v Katulik, nas bodo prijelili!«

»Kdo nas pa sili, da moramo potovati skozi Katulik? Zdaj lahko krenemo z Vladimirke in se peljemo čez Sajansko gorovje proti Bajkalskem jezeru... Preklete, že spet se bližajo volkovi!«

»Res je! Kje imaš revolver?«

»Tukaj! Ne varčujmo s krogli! V dveh urah bo dan in zveri nas bodo pustile pri miru.«

»Dimitrij, ali jih spet čuješ?« je vprašal zdaj voznik. »Za svoje konje jamčim. Tecite, le tecite golobice!«

20. poglavje.

Napad stepnih roparjev

Iz daljave onstran smrekovega gozda, ki se je dotikal Vladimirke, se je znova slišalo divje tuljenje sestradanega volčjega krdele.

Bilo je verjetno, da so z zelo finim sluhom obdarjene zveri zaslišale trojko in jo spet začele zasledovati. Oba kozaška konjiča sta pač komaj zadoščala, da sta za silo utešila lakoto teh požrešnih stepnih roparjev.

Čudno pa je bilo, da se je slišalo tuljenje zdaj iz bližine, zdaj spet iz daljave.

»Kaže skoro, da je več krdel!« je rekel Dimitrij, ki je pozorno napenjal ušesa proti smeri, od koder so prihajali glasovi. »Dirjajo v cikcaku, ker bi nas morali sicer že davno dohiteti.«

»Morda pa kozaška konjiča še zmerom bežita pred njima?«

»Tudi meni se je začelo tako dozdevati. Konjiča sta morda zavohala našo bližino in hočeta zdaj poiskati ljudi, ki bi ju mogli braniti.«

»Ubogi živali tečeta v cikcaku, da bi se obranili napada.«

»Toda volkovi so zviti, ločijo se pogosto v več krdel, da obkrožijo svoj plen.«

»Ali ne bi rajši takoj krenili z Vladimirke?«

»Trenutno je to še nemogoče. Na levi strani je samo močvirje. Led na njem morda še ni dovolj čvrst za naše konje in trojko... No, vidite, najina domneva je bila pravilna.«

Ob koncu smrekovega gozda se je zdaj pojavila temna senca. Bil je eden izmed kozaških konj.

Uboga žival je tako divje tekla, da ji je griva strahotno vihrala. Glavo z žarečimi očmi je imela globoko sklonjeno. Hripavo rezgetanje, ki je zvenelo skoraj kovinsko, je prihajalo iz gobca, pokritega s peno.

Za njim pa je teklo sestradano krdelo najmanj dve sto volkov. Tekli so ko obsedeni z visoko vzdignjenimi repi.

Ko je nesrečni dirkač, ki je morda gledal žalostni konec svojega tovariša, zapazil trojkinjo luč, je za trenutek obstal kakor oslepljen. Nato je s tožečim rezgetanjem sledil sarnem.

»Pognal bo na nas vse krdelo zveri!« se je hudoval Dimitrij.

»Uboga žival! Pri nas išče pomoči!« je rekla usmiljeno gospodarica.

»Tudi meni je žal za žival, toda njena smrt je neogibna. Zasledovalce moramo usmeriti drugam.«

Pomeril je na konja.

Konj je bil zdaj komaj kakšnih sto pedeset korakov oddaljen od trojke.

Strel je zadel. Konj je poskočil, se med bednim rezgetanjem zavrtel in padel v sneg.

(Dalje)

Skok s padalom pred poldrugim stoletjem

Nedavno je prvak ruskih padalcev tvegati skok iz višine 12.444 m in ga srečno izvedel. Svoje padalo je odprl šele tedaj, ko je bil opravil 11.800 m dolgo navpično kot skozi zrak.

To dejanje vsekakor zasluži vso pozornost, vendar kljub temu ni zbudil take pozornosti kakor pred poldrugim stoletjem neokreten poskus, ki ga je tvegala neki zločinec. Leta 1777. je Belgijec Defontage izdelal »letalski plašč«, ki bi ga po naše imenovali padalo. Čeprav je Defontage v uporabo svojega izuma verjel, se ni mogel odločiti, da bi ga sam preizkusil. Obrnil se je zato na oblastva, da so njegovi želji res ustregla in mu dala na razpolago na smrt obsojenega roparskega morilca Jeana Dumiera. Obljubili so mu svobodo, če bo pristal živ na zemlji.

Več policijskih uradnikov je nekega dne Jeana Dumierja privedlo pred pariško orožarno, kjer sta ga pričakovala izumitelj in velikanska množica. Izumitelj in zločinec sta zlezla na streho orožarne. Tam je Defontage pritrtil na Dumierja letalski plašč, ki je bil sestavljen iz majhnih ptičjih peres, in mu zabičal: »Držite roke vodoravno in mahajte kakor ptice.«

Dumier je skočil. Kakor kamen je padel v globino. Malo nad zemljo pa se je mogel spet ujeti in je potem mirno preplaval še zadnji košček svoje poti. Na zemlji je pristal blud kakor smrt in nesposoben, da bi spregovoril besedico, toda poškodbe ni utrpel nobene. Se zmerom ni bil sposoben besedice, ko je stopil k njemu Defontage, mu ponosno stisnil roko in mu izročil poln možnjček zlatnikov.

Japonci nameravajo zgraditi 115 km dolg podmorski predor

Med najdrznejšimi načrti, presegajočimi daleč domišljijo pisateljev, je nedvomno japonski načrt za podmorsko zvezo Japonske s Korejo po 115 km dolgem predoru. Množica inženjerjev se je že lotila dela, da preučuje morsko dno tam, kjer naj bo zgrajen predor. Inženjerji so tudi že izračunali, da bodo znašali stroški približno eno milijardo japonskih jenov.

Podmorski predor bi zelo skrajšal pot med

Japonsko in Korejo. Medtem ko traja zdaj vožnja po morju dobrih osem ur, bi trajala skozi predor samo dobri dve uri. Že iz tega je razvidno, kako važen bi bil predor pod morjem. Graditi ga začno baje takoj, ko bo dograjen predor med otokoma Simonskijem in Mojijem. Ta predor je pa mnogo krajši. Inženjerji, ki ga grade, bodo s pridom uporabljali izkušnje, pridobljene pri gradnji prvega predora pod morjem.

Nov svet se dviga iz morja

Ameriški znanstvenik Naulty je objavil razpravo, v kateri dokazuje, da bo dobilo Havajsko otočje na Tihem morju kmalu soseda. Gre za kopnino, ki se dviga iz morja in bo dosegla velikost Kalifornije.

Ze več desetletij se v bližini Havajskih otokov dviga svet, ki bo v doglednem času

zrasel čez morsko gladino. Na tem otoku bo prostora za 25 milijonov ljudi. Naulty sodi, da bo nova kopnina ugodna za gojitev sladkorne pese, kave, pšenice, turščice in tobaka. Mož opozarja ameriško vlado, naj se pravočasno pobriga za to, da postane lastnica novega ozemlja.

× **Skrb za zdravstvo v Rusiji.** Moskovsko poverjeništvu za narodno zdravje je izdalo načrt svojega dela za l. 1941. Glavni smoter tega načrta je še nadalje borba proti nalezljivim boleznim, skrb za zdravstvo v vaseh in temeljito izboljšanje zdravniškega skrbstva za otroke. Doslej je bilo zdravniško skrbstvo za 60 milijonov otrok v Sovjetski zvezi precej površno. Z novim letom bo vsakega otroka v prvem mesecu življenja obiskal zdravnik in vsaj dvakrat tudi bolniška sestra, ne da bi bilo treba staršem to posebej predlagati. V vsaki vasi in vsaki večji stanovanjski hiši bodo uredili otroške sobe. Število postelj v bolnišnicah bodo v vsakem mestu povečali.

× **Čebela poštni sel.** Ze dolga stoletja se uporabljajo golobi za pošiljanje vesti, ker se vračajo v svoje bivališče tudi iz daljnjih krajev. Podobno lastnost kakor golobi imajo tudi čebele, ki letajo zelo daleč nabirat med, a nikdar ne zgreše poti. To njihovo lastno so porabili Japonci za pošiljanje vesti. Čebela je namreč mnogo manjša od goloba, tako da ni nobene nevarnosti, da bi jo sovražnik sestrelil. Važno poročilo se fotografsko zmanjša in pritrudi na trup čebele, da lahko neovirano leti. Čebela leti povprečno s hitrostjo 50 do 70 km na uro.

× **Bahamski otoki in njih novi guverner.** Med prebivalstvom Bahamskih otokov, ki pripadajo Angliji, vlada veliko zanimanje za osebo novega guvernerja vojvode Windsorskega, ki je bil nedavno imenovan, še bolj pa za njegovo soprogo, nekdanjo Američanko go. Simpsonovo. Ona je poglavitna oseba, okoli katere se sučejo vsi pogovori. Prebivalstvo hoče dati guvernerju tudi primeren dom, zato je finančni sosvet že dovolil pose-

ben znesek, ki se bo porabil za okras vladnega poslopja.

× **New York zelo narašča.** Objavljeni so bili prvi podatki o ljudskem štetju v Zedinjenih državah, ki je bilo pred nedavnim končano. Pet največjih mest je zelo naraslo, v treh drugih se število prebivalstva ni spremenilo, v štirih velemestih pa je celo padlo. Najbolj je naraslo število prebivalstva v New Yorku. Porast prebivalstva v zadnjih desetih letih znaša preko pol milijona. Leta 1930. je bilo v New Yorku 6.930.446 prebivalcev, letos pa jih je 7.380.359.

× **Kako je naraščala prestolnica Argentine Buenos Aires.** Prestolnica Argentine Buenos Aires se je širila v začetku zelo počasi. Ustanovljena je bila leta 1536., in prvotno je prebivalo v mestu 50 španskih plemičev, 2500 navadnih Špancev in 150 Nemcev. Malone vse prebivalstvo je pa pokončala lakota. Šele leta 1580. se je mesto znova naselilo. Takrat je šlo mesto sarvo 300 prebivalcev in naraščalo je zelo počasi. Leta 1810. je šlo 46.000 prebivalcev, leta 1860. 305.000, lani 1. januarja pa že 2.463.269. To je običajno naraščanje ameriških velemest. Spočetka naraščalo število prebivalstva precej dolgo počasi. Ko se je pa mesto razširilo, začne naraščanje spet pojemat.

× **Žrtve angleških letal v severni Italiji.** Rimska agencija Stefani poroča med drugim: Objavljen je bil uradni seznam žrtev angleškega bombardiranja italijanskih mest Milana, Torina in Alessandrije. V Milanu je bilo 12 mrtvih in 46 ranjenih, v Turinu en mrtev in 6 ranjenih, v Alessandriji pa 12 mrtvih in 14 ranjenih. V tem mestu je bila posebno prizadeta družina nekega kmeta, očeta sedmih otrok, ki je izgubil tri otroke, štirje pa so

bili ranjeni. Vsa Italija izkazuje spoštovanje tem nedolžnim žrtvam.

× **Velike poplave na Kitajskem.** Iz Kajfenga poročajo, da je na tisoče ljudi iz srednje Kitajske utonilo zaradi velikih poplav Rumene reke. Pokrajina, ki se razprostira južno od železniške proge proti Lughaju, je vsa pod vodo.

× **Politični komisarji v ruski vojski odpravljani.** Sovjetska vojska je poleg vojaških poveljnikov imela doslej tudi politične komisarje, ki so za komunistično stranko nadzirali obnašanje oficirjev in vojakov. Zdaj so te komisarje odpravili z izjavo, da mora biti glavna osnova sovjetske vojske disciplina.

× **Velika brezposelnost v Franciji.** Kakor poročajo iz Vichyja, je končana demobilizacija francoske vojske v nezasedenem ozemlju. Domov so poslali tri in pol milijona vojakov, ki se po eni strani veselijo svobode, po drugi pa so v velikih skrbeh, kajti demobilizacija je silno pomnožila vrste brezposelnih v Franciji.

× **Poslušanje radia v Rumuniji prepovedano.** Rumunska vlada je izdala odredbo, ki prepoveduje poslušanje tujih radijskih vesti v javnih prostorih. Poslušati se sme samo glasba. Poslušanje radia po 2. uri zjutraj pa je prepovedano tudi v zasebnih stanovanjih. Tajna policija ima pravico nadzorovati, ali se uredba glede poslušanja radia natanko izvajata.

× **Nadzorstvo nad tujci v Egiptu.** Egiptski notranji minister je odredil, da se morajo vsi tujci javiti na policijskem ravnateljstvu svojega okoliša, kjer prejmejo izkaznice o istovetnosti. Izvzeti so samo poslaniki tujih držav in njih osebje.

× **Prešli so k novim gospodarjem.** Iz Bukarešte poročajo, da je v zasedeni Besarabiji ostalo 736 policijskih nameščencev, ki so prej služili pod Rumunijo, zdaj pa so rajši ostali pod Sovjetsko zvezo. Te nameščence je zaradi tega zdaj rumunska vlada črtala iz svojih seznamov.

× **Prepoved tajnih društev v Franciji.** Te dni je bil v francoskem uradnem listu objavljen zakon o prepovedi delovanja tajnih združenj. Po določbah omenjenega zakona bo kaznovan z zapornom od šestih mesecev do dveh let n z denarno kaznijo do 5000 frankov vsakdo, ki bo sodeloval posredno ali neposredno pri razpuščenih društvih. Če se bo proti tem določbam pregrešil tujec, bo izgnan iz Francije. Navedene določbe se bodo izvajale tudi v Alžiru in kolonijah.

× **Nočni napad na tvornico pri Leipzigu.** Po Reuterju javlja angleško letalsko ministrstvo, da so nedavno noč angleški bombniki izvedli velik napad na tvornico sintetičnega goriva v Leunu pri Leipzigu, ki je ena izmed največjih tvornic te vrste v Nemčiji. Napad je trajal eno uro kljub močnemu ognju protiletalskega topništva vseh vrst in strojníc. Angleška letala so vrgla na tvornico več sto bomb in so po podatkih povzročila velike požare, ki so se raztezali preko vseh tvorniških naprav. Dve angleški letali sta bili zadeti od protiletalskega topništva in huje poškodovani.

× **Indijski maharadža si je naročil poseben avto.** Zelo čudno naročilo je dobila pred dobrim mesecem neka avtomobilska tvornica v Detroitu v Ameriki. Neki indijski maharadža (vladar) je izrazil željo, naj mu izdelajo osebni avto, ki bi imel tri zelo udobne sedeže zanj in za njegova brata. Prvi njegov brat tehta 153, drugi 167, maharadža sam pa 199 kg. Razen šoferja in treh težkih gospodov naj bi avtomobil imel še dovolj prostora za pet članov njegove osebne straže. Avtomobil naj bi vozil prav tako po polju in travnikih kakor po cesti in pri vsem tem naj bi še dosegel 100 km na uro. Za to zadnjo željo je dala povod okolnost, da med maharadževim sedežem in Bombayem ni pravih cest. Značilno za ameriški trgovinski duh je, da je avtomobilska tvornica sprejela to za naše razmere skoro nemogoče naročilo. Seveda bo ta avto precej drag, kar pa maharadže ne ovira, saj mu milijonov ne manjka.

NA SODIŠČU

Sodnik (ženski prič): »Ali ste že kdaj imeli opravka s policijo?«

Priča: »Da, nekoč sem bila zaročena s stražnikom.«

RADIO

Liubljana

od 25. do 31. avgusta.

Nedelja, 25. avgusta: 8.00: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Citraški dueti (Mezgotits, Peklarjeva). — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). — 10.00: Za krajši čas (plošče). — 10.15: Samospeli Mare Petričeve (pri klavirju prof. Lipovšek). — 11.00: Prenos promenadnega koncerta vojaške godbe iz Zvezde. — 12.00: Naši pevci (plošče). — 12.30: Objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 17.00: Kmetijska ura: Zaščita kmečke posesti in združništvo (dr. Jože Basaj). 17.30: Veseli godci, vmes balalajke in mandoline (plošče). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Pomen karikature v našem nacionalnem življenju (Niko Pirnat). — 19.40: Objave. — 20.00: Mojstri violine (plošče). — 20.30: Pevski in orkestralni koncert (sodelovali bodo Anton Orel, prof. Lipovšek — spremljava in radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Zvoki za ples (plošče).

Ponedeljek, 26. avgusta: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Charlie Kunz igra popevke (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. — 14.00: Poročila. 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Dramski element v naših narodnih pesmih (dr. Vinko Vitezica). — 19.40: Objave. 20.10: Ljubljanski židje v minulih stoletjih (prof. Leon Pettauer). — 20.30: Pevski in orkestralni koncert slovske glasbe (Ivan Francl in radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos z restavratorskega vrta »Zvezde«.

Torek, 27. avgusta: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Pisana šara (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 14.00: Poročila. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Kako je Jelačić postal ban (dr. Nikola Lalčić iz Zagreba). — 19.40: Objave. — 20: Deset minut zabave (Fran Lipah). — 20.10: Vulkanska gibala človeške duše (prof. Etnin Bojic). — 20.30: Pevski zbor »Cankar«. — 21.15: Radijski orkester. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Vurliške orgle in havajske kitare (plošče).

Sreda, 28. avgusta: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Operne uvertire (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Cimermanov kvartet. — 14.00: Poročila. — 18.30: Mladinska ura: Simboli v delih Ivana Cankarja (prof. Franc Vodnik). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Nušič in narodno gledališče v Skoplju (prof. Petar Mitropan). — 19.40: Objave. — 20.10: Delavčev omljubljubje in gospodarsko vprašanje (Milan Valant). — 20.30: Pevski koncert Borisa Popova, baritona ljubljanske opere (pri klavirju prof. Lipovšek). — 21.15: Citraški trio »Vesna«. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Siadkarije (plošče).

Četrtek, 29. avgusta: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Bolgarska glasba (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14.00: Poročila. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Kje vse so bile seje narodne skupščine v Beogradu (Dimitrije Djordjević). — 19.40: Objave. — 20.00: Deset minut zabave. — 20.10: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 20.30: Veseli trio. — 21.15: Reproduciran koncert simfonične glasbe: Max Reger: Variacije na neko Mozartovo temo. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Petek, 30. avgusta: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Naše pesmi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. —

13.00: Napovedi. — 13.02: Koncert jugoslovske glasbe (radijski orkester). — 14.00: Poročila. — 14.10: Tedenski pregled Tujsko-prometne zveze. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Naši ljudje doma in v Ameriki (Branko Stražičič). — 19.40: Objave. — 20: Za planince. — 20.10: Vzgojna posvetovalnica (Vida Peršuhova). — 20.30: Pevski in orkestralni koncert (Akademski pevski kvintet in radijski orkester). — 22.00: Napovedi poročila. — 22.15: Samospeli Valčke Smerkoljeve (pri klavirju prof. Lipovšek).

Sobota, 31. avgusta: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 10: Prenos otvoritve ljubljanskega velesajma. — 12: Malo na gosli in malo na bas, pa še trobenta, da krajši bo čas (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Malo na gosli, malo na bas, pa še trobenta, da krajši bo čas (plošče). — 14.00: Poročila. — 17.00: Otroška ura (Mileva Ukmar-Boltarjeva). — 17.30: Od bajke do bajke (plošče). — 17.30: Pregled sporeda. — 18.00: Radijski orkester. — 18.40: Ob 100letnici božje poti Sv. Križa pri Belih vodah (Boris Orel). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Zračni promet v letu 1940. (dr. Mihajlo Smirnov). — 19.40: Objave. — 20.00: Zunanjepolitni pregled (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: »Smo skuhalo dovtipov zmes, natresli godbe, pesmi vmes«. Pisan večer s petjem, godbo in šalami. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Iz Prekmurja

Smrt starega prekmurskega gasilca. V starosti 77 let je umrl pred dnevi v Murski Soboti Anton Števančec, eden izmed ustanoviteljev gasilske čete v Murski Soboti, v kateri je deloval vse od leta 1883 Poleg številnega občinstva so ga spremljali na zadni poti domači gasilci. Ob odprtem grobu se je od pokojnika poslovil podstarešina župe g. Ludvik Bac iz Murske Sobotice. Rajnkemu blag spomin!

Dopisi

MALA NEDELJA. Velika sokolska tombola bo na anglosko nedeljo 1. septembra ob 15. ob vsakem vremenu v Sokolskem do .u, kjer bodo vsi dobitki javno na ogled.

LEPSE MU JE TAKO.

Deset let je zahajal vsak večer k ženi svojega prijatelja. Ko je prijatelj umrl, so vsi mislili, da se bo poročil z vdovo. Tega pa ni storil. Nekoč so ga vprašali, zakaj se ne oženi s prijateljovo vdovo.

»Kje bi pa potem preživljal večere, če bi se oženil z njo?« jim je odgovoril.

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šiframi ostanejo strogo tajni

AKO RABITE POSOJILO

ne čakajte zadnjega trenutka, temveč javite se takoj pri zastopstvu Hranilne posojilnice »Moj dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 64. Priložite znamke za 3 din za odgovor.

Za vse žene in dekleta!

Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10.— zbirko preizkušenih receptov, ki jih je spisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinejše mesne specialitete od navadne močnate jedi do najfinejše torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuhjo zadovoljna. — Nakažite din 10.— na računPošt. hranilnice št. 14.259, ali pa pošljite v znamkah na spodnji naslov, in pošljem vam knjižico poštne prosto.

J. E. knjižna centrala, Ljubljana, Dvořakova 8

ČEBELNI VOSEK

voščine, rožičke od rži kupuje po najvišji dnevni ceni BULC FRANJO, farmacevtski zavod, Mirna. 195

SIVALNI STROJ, KOLO ALI OTROŠKI VOZIČEK

najboljše kupite, prodaste ali zamenjate v trgovini J. Uršiča, Celje; Narodni dom.

ZIDARSKO PODJETJE MARKO ŠTUHEC

pooblaščen zidarski mojster, Maribor, izvršuje vsa v zidarsko stroko spadajoča dela, solidno in po zmernih cenah. Informacije: Ivanjkovci. 192

SADJEVEC IZ TROPIN, SADJA ALI GROZDJA

Ker bo slaba sadna kakor tudi vinska letina in bo marsikje primanjkovalo pijače za domačo uporabo, priporočam, da preizkusite JABLUS, iz katerega napravite izvrsten jabolčnik ali hruškovec tudi brez pravega sadjevca. S poštino stane 50 litrov 43, 100 litrov 71, 150 litrov 103, 300 litrov 191 din. Tudi tropine od sadja ali grozdja lahko izvrstno uporabite pri izdelavi jabolusovega sadjevca. Pišite po navodila. Ze čez 1000 pohvalnih pisem. — Glavno zastopstvo FRANC RENIER, Podčetrtek.

HRANILNE KNJIŽICE, VOJNO ŠKODO

in vse druge državne papirje kupujemo in prodajamo za takojšno gotovino. RU-DOLF ZORE, Ljubljana, Gledališka ul. 12. 193

Od 31. avgusta do 9. septembra

Ljubljanski velesajem

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov. Posebne razstave: pohštvo; mala obrt; turizem; motorna in jadralna letala; zaščita pred napadi iz zraka; zobna tehnika; naša vsakdanja prehrana; cvetje in povrtina; perutnina, kunci, golobi; likovna umetnost. — Zabavišče — Toti teater — Tekma harmonikarjev 8. IX. — Zrebanje daril za obiskovalce.

Polovična voznina na železnici in parnikih. Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za din 2.—

SAMO Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapetna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalec. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštne prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokollirana tovarna ur v Švic.

